Hain, 7677

de passionibus aie

P 498

Incipit tractatus nobilis de passioni
bus aie. venerabil' mgri Joh. gerson.

[P]Assionũ feruorē effectũ ⁊ origi
nem cognoscē. prodest aie ad
deuocōnis scolā vōte.. Sane
queadmod' sũma vicioꝝ est trã
sisse in affectũ malitie ita ut iã
ipsũ vitiũ ex intimo sēsu placeat sic culmē
virtutis est transisse in affectũ iustitie. Affe
ctus vero ul' est passio ab agente derelicta
in potētia cognoscēte. l' similitudinē h3 pas
sionis. Nō est aũt deuocō sine affectōe. Nã
deuotio quid aliud est q̃ extensio vel eleua
cio mētis in deũ p piũ et humilem affectum.
Rursus. ois virtus cũ sit affectio moderata
⁊ ordinata. viciũ ex defectu modi ⁊ ordinis
in affectib3 puemat. nunqd nō salubris erit
affectionũ passionaliũ cognicō. Passionũ
quippe ignorata qualitate neq3 virtutũ ne
q3 habituũ. ymo nec ipsi9 hōis neq3 tēpta
cōnũ suaꝝ multipliciũ poterit sufficiēs noti
cia vel ars adipisci. Quo pacto demq3 sic
oportz orabim9 mēte. orabim9 spũ. iubilan
tes in cordib3 nr̃is ⁊ laudātes deũ. In psal
terio decacordo cũ cātico in cythara. si desi
derioꝝ ⁊ affectionũ. q̃ suauē hãc armomã

reddere hunt naturã ignorauerim⁹. Sẽtiũt ab ydeotis ꝛ simplicibꝰ aliqñ expimẽtalit tales affcũs nec negam⁹. verũptñ addicõ doctrine multũ ꝯfert. Hac ꝯsideracõe pmoti fũt sancti pres noiatim poemen et arsemi⁹ Jn quoꝝ ore vix ñ de passioibꝫ carũ ſmo v̄ sat. Pretũ igit̃ materiã de passioibꝫ ꝛ eaꝝ ꝯdicõibꝫ. de cauſ ꝛ effectibꝫ de mõ ꝙ vtẽdi es placuit ſb aliq̃bꝫ ꝯsideracõib⁹ ptractare Jd qd reliquũ eit multa aũt ẽliquẽt inuei et apd scm thomã i pma scde septia q̃stio ne vicesima scda et deinceps. Additis quos allegat doctoribus diffinicõnem

Prima ꝯsideracõ i q̃ oñdit̃ ꝙ sit passio p

Assio ẽ inclinacõ q̃dã l' coaptatio seu silitudo ꝛ ꝯueientia delicta ab agẽte i passum p quã trahit̃ quo dmõ ipm passum ad agẽs ã cide coaptat̃ l' assilat̃ ꝛ ẽfugit ꝯtrariũ Cẽte quẽ admod ignis gñans ignẽ ex aere ẽliqt i ig ne geito caliditatẽ ꝛ leuitatẽ q̃ leuitas fuo põdẽ l' tractu mouꝫ furſũ ad filẽꝫ ignẽ ꝛ dũ illic ẽ q̃escat odit vero locũ deorſũ tãꝙ sibi ñ ꝯueiẽtẽ. Et ẽfugit ipm neꝫ q̃etẽ hꝫ i illo. Sic hõ ꝑ portiõlit affcũs p aõrẽ ad aliq̃d idinat̃ ad illd ꝛ si ñ hꝫ desideãt ꝛ ꝯcupiscit ipꝫ ꝛ si a dipiscit̃ q̃escit ꝛ delcãt̃ i eo odit vero ꝯtrariũ

a horret approximacōem ei⁹ · a si ei ꝯiungit̄ dolet a tristatur. Et hec sunt sex passiones · tres r̄spcū boni simplicis a tres similiter respcū mali · ꝑut inferi⁹ docebitur · amor · cōcupia · delcātio · odiū · fuga · dolor · ł inq̄etudo ·

Secūda ꝯsideracō vbi oñdit̄ q̄ etiā in rebus pure naturalib3 sit inuenire passionem · a de varijs noibus eius ·

Passio quelib3 insequitur cognitionē ł ꝯiūctam ut in cognitis · vel nō ꝯiūctā ut in nō ꝯgnitis. Hab3 itaq3 q̄dlibet ens naturale suas inclinacōes certas tanq̄ rememoratū a directū ab intelligētia nō errante q̄ deus est Agit quippe deus oia tanq̄ sūmū bonū sui ipsi⁹ diffusiuū. Et ꝑpter seipsū creauit oia tanq̄ finis oim Ideo bonū q̄d h3 racōe3 efficientis a finis ponit̄ a beato dyonisio p̄mū nomē dei. Cōsequēs est igit̄ · q̄ in re q̄libet derelinquat deus passione3 que sit assimilacō quedā vel coaptacō a ꝯueniētia vel inclinacō a tendētia ad ipsū ſm ordinē sue sapiētie · in qua fecit omnia in numero pōdē a mensura · hec autē inclinacō gnał ad finē vltimū p fines pticulares a ꝑximos noiat̄ appetitus ł affectio naturał · qñq3 pondus rerum · qñ3 tractus seu tendētia · qñ3 fedus

rerum stabile· quandoque amor innatus quandoque lex quandoque regula· quandoque instinctus · quandoque equitas naturalis· quandoque sensus nature· aut aliquo tamen vocabulo· sed res eadem est quod sepe nihil dicit supadditum ad ipsam naturam neque ut accidens neque ut habitus sed ut ipsa natura taliter instituta· que ex agente deo et omnia disponente fortiter et suauiter habet tendere in talem vel in talem finem et moueri ad illum si absit vel absens sit non impediatur et quiescere in adepto· Odire vero contrarium fugere quoque· nec in illo quiescere· hoc sompniasse visus est· Eraclitus dicens omnia fieri per litem et amicitiam· Hoc quoque dixit aristoteles enuncians bonum esse quod omnia appetunt· Et hunc esse finem omnium deum confessus est qui solus sicut est ineffectibilis ab alio· sic impassibilis solus inuenitur· tam passione perfectiua· ut est illuminatio in celo quam defectiua· sic est dolor in corpore animato· Nisi forte quis abuti ausus diceret in emanationibus diuinis· reperiri passionem Sicut generationem filii passionem diceremus Et similiter passiuam spiritussancti spirationem

Consideratio tertia de passionibus consequentibus cognitionem coniunctam Et hoc in communi·

Assio sequens cognicōem cōiun
ctā repitur in oī virtute ɔgnitiua i
qua passiones derelicte ab agēti
bus inchoantur ⁊ terminantur in
appetitiua virtute . ita ut passio talis gnāli
noīe describi possit ꝙ ē inclinacō vel mot⁹
ꝓueniēs ex ɔgnicōe ꝉ apphēsione alicui⁹
ut ɔuenientis ꝉ discōuenientis pn̄tis ꝉ absē
tis Et siquidē motus ille q̄ quādoqꝫ successi
uus ē . qn̄qꝫ pmanēs vel immanēs sicut est
amare . Si in quā ɔsequitur ad cognicōem
pure sēsitiuā sic dicitē passio aīalis Si vero
sequitur ɔgnicōnem ipi⁹ racōis deliberātis
vel dictātis de ꝑticulaibꝫ agēdis sic dr̄ pas
sio volūtaria vel rōlis vel consciencīosa . Si
vero seqtur ɔgnicōnem pure intellectualeꝫ
seu mentalē in cui⁹ lūine ɔgnoscūtur pma
pn̄cipia moralia sic pōt noīari passio synde
risis ꝉ mētalē excess⁹ ubi fit raptus ⁊ extasis
Et ita q̄drupler gen⁹ passionū potest apd
hoieꝫ inueniri n̄liū . aīaliū . rōnaliū . intellectu
aliū . Et qm̄ apd phāntes pn̄cipalis smo ē
de passionibꝫ ɔn̄tibꝫ ɔgnicōnē sēsitiuā tam
in aīalibꝫ ꝙ in hoibꝫ . eo ꝙ ad illas trāsmu
tatur corp⁹ trāsmutacōe sēsibili . Et ad tn̄s
mutacōes istas similit ipē passiōes aliqn̄
ɔsecūtur . existimam⁹ ꝑ ɔcn̄ū tractaē pmo

sepatim de passionibus hmoi aialibz qbus
ognitis facile erit p silitudine a coaptacoez
de reliqs tā naturalibꝰ q̄ꝫ volūtariis q̄ꝫ itel
lcualibus habere sermonem

Consideratio quarta quomō tripliciter cognoscantur passiōes animales

Passiones aiales cognoscuntur ex subiecto. obiecto. a effectibꝰ. Suū equidē subiectū est. vis appetitiua sensualis. q respicit bonum tpale pticulare hoc vel illud tanq̄ꝫ sibi ouemiens a malum tanq̄ꝫ disconueniēs et hoc sub rōe omodi vel incōmodi. qꝛ ratio iusti ꝓprie nō est ibi nec scdm eā ꝓprie sumūtur passiōes sed magis ipse virtutes in ipsa ratione et mente. Causatur ergo motus quidam in appetitiua virtute consequenter ad apprehensionem virtutis cognitiue sensualis exterioris vel interioris. Cuiꝰ obiectū est verū simplex velut quedā adeq̄tio rei cognite ad cognoscentem. Bonū vero supaddit ouenientie rōem. Et qm̄ bonū omodi pōt osiderai absolute sine otradictōne aliq̄ vel osideratꝰ nūc ut absēs. nūc ut pñs. nūc ut arduū a difficile atqꝫ ita ꝓportiōbiliꝰ d malo ꝓpterea scdꝫ hoc diuisificatꝰ l' ramificatꝰ virtꝰ appetitia a siliꝰ passiōes. Et q̄ppe viriū appetitiarū. alia

ↄcupiscibilis. alia dꝛ irascibil'. q̄rū distinctō̄ sumitur ex obiectis. Nā vis cōcupiscibil' respi cit bonū vel malū non sb̄ rōne aliq̄ difficulta tis aut arduitatis. ꝫ qm̄ multa supueniunt nata impedire ↄcupiscibilē in sua inclinacōe vel tendentia ad q̄etē circa bonū. Et in odio fuga vel inq̄etacōe circa malū. Hinc data ē ei tanq̄ ꝓpugnatꝛ̄ ipa virtus irascibil' q̄ ten dit in bonū adipiscēdū ł malum depellēdum q̄le nullum in deo repit̄. Jdeo nec irascibilez habet vllam.

Consideratio quīta de numero et suffici entia passionum ꝯ quaē passio ire non habet contrarium.

Passionū numer⁹ et sufficientia sumi tur tā a subiecto q̄ ab obiecto vis itaqꝫ ↄcupiscibil' vel respicit bonū commodi absolute et sic causatur amor vel libido q̄ vel est coaptacō ul' inclina tio q̄dam ad bonū cōmodi vel respicit illud ut absens ꝯ sic causat̄ desideriū ꝯ ↄcupiscētia seu cupido vel cupiditas q̄si satagens illud adipisci. Vł respicit bonū ↄmodi ut iā adep tum et sic causat̄ delectacō vel leticia vel vo luptas. Dicēdū q̄ꝫ est ꝓportionalit̄ de trib⁹ aliis passionib⁹ respcū mali seu incōmodi quale si apprehendit̄ absolute sic est odium

q̄d est discōueniētia quedā et disproportio passi ad ipm malū. vel apphendit malū ut absēs licet ut imminēs ꝛ sic oritur fuga vel abhoiacō ꝛ horror. Aut apphēdit ipm malū ut iam pn̄s ꝛ sic orit tristitia. dolor et angustia cū similibꝫ. Et ita sex ēpiꝰ passiones in ꝯcupiscibili. tres respcū boni. amorē. desiderium ꝛ delcātionē. Et tres ēspcū mali. odiū scilicꝫ fugā ꝛ dolorē. Rursus ipā vis irascibilis cū non respiciat bonū vel malū nisi sub racōe difficilis ꝛ arduū ad adipiscendū vel fugiēdum q̄le nullū est bonū vel malū ut presens. ꝓpterea manet solum in tendentia ł fuga. nam quicq̄d est presens vel acceptū ut tale est cadit in rōnē ꝯcupiscibilis. Tēdit ergo vis irascibilis in solum bonum vel malum absens tanq̄ difficile. ad optinendum vel refugiendum seu depellēdum. Et siq̄dem hoc fiat ēspcū boni futuri cū fiducia adipiscēdi. sic dr spes. Si cū diffidentia sic dr desperacō. Si vero fiat respcū futuri mali. et hoc cū fiducia repellendi ꝛ oppugnādi. sic hēmus audaciā. Si cum diffidētia sic metus aut timor exoritur. Et vtrobiqꝫ fiducia vel diffidentia potest inueniri nunc cū certitudine nunc sine certitudiē q̄uis iste passiones certitudinem magis importare videantur

Sic ergo q̄tuor ħem⁹ passiones in irascibili duas respcū boni difficilis futuri. spez et de speracōez Et duas respcū mali futuri diffici lis audatiam ⁊ metū seu tīorem Supad dic̄ quīta passio r̄spcū mali pteiti quā dicī⁹ irā dū vis irascibil̄ assurgit ad vīdictā illate iniurie q̄ iniuria appħeditur ut lesiua ꝓpe excellētie ⁊ inductiua minoracōis seu vilipē sionis. Ideo querit̄ vicissitudo q̄d ā lesiois tanq̄ agēs cōtra paciatur ut dignū ē ⁊ sic fiat quedā eq̄litas et hoc appħenditur ut difficile ł arduū. Sed cur hec passio nō h̄z ꝯtrariā. Respondem⁹ q̄ virtus irascibil̄ sic obfirmetur q̄ nullomō satagat vel audeat assurgere in vīdictā iniurie iam illate hoc nō fit nisi duplici causa. Vna q̄r malū app ħenditur ut p̄ns ⁊ ineuítabile et ita cadit sub rōe tristabilis ⁊ dolorosi nec exit rōnem ꝯcupiscibil̄. Aut hoc fit q̄r vis irascibil̄ nō satagit in vindictā et ita cadit a rōe ire q̄r reputat q̄ iniurians satis ꝯtra passus est aut ꝯtra pacietur sine vlla difficultate q̄n cūq̄ placuerit et ita q̄etatur seu quiescit et quodmodo delectatur tanq̄ in adepta vic toria. Et iterū spectat ad ꝯcupiscibil̄ rōnem

Consideratio sexta de ordine passionū inter se et earū originatione abinuicem

Passionum aīalium prima et velut vnica radix est amor seu libido Amor quippe aīalis est inclinatio vel motus consurgens in aīali ex apprehensioē boni. l' tanq̄ boni sibi. ut pote q valet ad suū esse vel bene eē ɔseruādū Cū igit' bonū pri⁹ sit q̄ malū. Nā malū nō dr nisi p̄uatio boni. et hitus nō ē dubiū p̄or ē p̄uacōe. vñ nec aliq̄d odio habetur nisi q aliqui qd' diligit' apprehēdit' eē ɔtrariū. Sup est ut oēs passioēs r̄spcū boi p̄cedāt eas q̄ circē et de ɔrio malū r̄spiciūt tā ī cōcupiscibili q̄ irascibili. Int' eas vero q̄ circa bonū versātur ut sūt. desideriū. delcātio. spes. despe racō. Amor q̄ absolute bonū r̄spicit p̄cedere habet passioēs hn̄tes pro obiectis bonū ut abs̄es l' ut iā adeptū vel ut futurū et arduū aut sub aliqua tli ɔtracta racōe. Habemus cōsequēter q vis ɔcupiscibil' p̄or ē ad irascibilē q̄uis passiōes irascibiles frequēt' ad ɔcupiscibilē t'minētur ut spes l' audatia ad delcācōez si vicāt desperatio et met⁹ ad t'stitiam si vincātur cadūt Inueniem⁹ p̄terea q oēs passioēs r̄ducunt' ad q̄tuor p̄ncipales duas in ɔcupiscibili, q̄ sūt delectacō et dolor

Et duas in irascibili q̄ spes et metus appel
lātur. Sed et sb̄ generaliori ꝯsideracōe oēs
reducūtur ad duas secūd duplicē rōnē scʒ
boni ⁊ mali. Et ille sūt delectacō ⁊ dolor Tā
dē fit oīm ad vnā velut radicalē originem
ꝛ̄ductio scʒ ad amorē licʒ ꝯsūmatior et pñci
palior passio sit delectacō consequēs hūc a
morē ⁊ q̄escit i re iā adepta. āpliꝰ vero licʒ
amor seu libido sit p̄ma passionū. sortit̄ tn̄
ipa ꝯcupiscibil̄ nomē a ꝯcupiscentia vl̄ cu
pidic etiā secūd fictionē poeticā dr ꝙ cupi
do deꝰ amoris eius ⁊ filiꝰ veneris. Et hoc qꝛ
bonū absēs l̄ desideratū magis facit se sētiri
ceteris pibus rōe defectus et indigētie. tan
ꝙ opposita iuxta se posita magis sentiātur
Similē assignare possumꝰ causaʒ cur irasci
bilis ab ira pociꝰ ꝙ̄ a spe vl̄ audatia noiet̄
Ira quippe respicit minoracōēʒ seu vilipēsi
onē q̄ int̄ mala maxime fugit̄. sicut ex ad
uerso excellētia magis appetit̄. Et ita appe
titur ut vite ꝓprie aliqn̄ p̄ferat̄. quēadmo
dū introducit poeta euualꝰ rūdit visū. Et
hic est animꝰ mortis ꝯtēptor ⁊ illū. Qui vi
ta bene credat emi quē queris honorem.

Cōsideracō septima ꝙ passiones bruto
rum pulchre sunt et bone.

Assiones oēs in aialibus brutis censēde sūt bone. et pulchre. Exem pli gr̄a. Audacia et aiositas in le one et gallo. Ira in tigrde ꝛ apro Voluptas in porco. hirco et passere. Timi ditas in lepoꝛē ꝛ oue. Fraudulētia in vulpe Adulatio in cane. Supbia i equo. Tristitia ꝛ melācolia in catto. Auaritia i cornice Ita ꝙ passiones iste neqꝫ male sūt ł deformes in genere moris cum desit ipis aialibus ar bitrij libertas in q̄ fūdatur ratio laudis seu vituperij. Neqꝫ turpes dici possunt ā male in genere entis quoniā ens bonum et pul chꝝ ꝯuertūtur. ꝓpterea tm̄dem habet q̄libꝫ res. sit substantia. sit accīdēs. de bono et pul chro quantū de ente. nec habere potest ma lum ꝯtrarium. Amplius vero quelibet res natuālis dirigitur in suis motibus ab intel ligentia non errante ut dictum est iam ex sententia pħoꝝ. cui cōformās se augustin9 dixit ꝙ de9 sic res quas cōdidit āministrat ut eas ꝓprios motus agere sinat vbi aūt de est error et adest rei id qꝺ sibi est ꝓprium desit ꝛ turpitudo necesse est. Qꝺ passiones in brutis aliquando turpitudinis arguim9 vel horremus ꝛ odimus et expugnamus Respondem9 hoc ideo fieri ꝙ nob ꝛ desiderijs

nostris aduersantur inferūtq̄ lesionē aut aliqua tali rōe. Monstra ꝑinde q̄ videntur esse peccata et turpitudines in natura quō ad causam primā ⁊ finē vltimū relata pulchra sint vidē facile est ⸗

Cōsideratio octaua ꝙ aiales passiones in statu peccati plerumq̄ꝫ turpes et male sūt in homine.

Passiões aiales in hoibꝫ viatoribꝰ sūt utplurimū vituꝑabiles male et turpes. Inueniemꝰ hoc esse verū nō solū ex determinacōe fidei ſꝫ ex naturali deductione si ꝓsper erimꝰ condicionē et finē scdm quē hō conditꝰ est. Homo nāqꝫ cū sit nature rōlis. ipē factꝰ est ut discerneret inter bonū ⁊ malū ⁊ ut maiꝰ bonū magis diligeret. Constat vero deū esse sumū bonū. Ordinatus ē igitur hō ad cognoscend ⁊ diligēdū deū in quo stat sua iusticia seu bonitas ⁊ gloria. Oportꝫ ꝙ ut hoc asseqtur aliqn̄ hō. alioqn̄ frustra et insipienter ad hūc finē fuissꝫ ordinatus supra brutalē naturā Ex hac radice veritatis phice seqtur ꝙ hō debet summum bonū sume diligere. Et magis ꝙ̄ ꝑua bona aut ꝙ̄ mala. debetqꝫ ad opacōnes ptis sue principal̄ q̄ est racō magis inclinari. ꝙ̄ ad illas corporis. debet

quanto erit iustior iustitia morali vel nullo mō vel min⁹ affligi deb₃ scd̄m portioē₃ supiorem ⁊ dimiorē ac liberā dirigē iferiorē et ei libere ⁊ fine ɔtradicōe dn̄ari deb₃ habē corpus suū tanq̄ instrumētū ɔforme ratioī in mōrle ser nec impediēs ſ adiuuās rationez ac min⁹ indigens q̄ corpora inferioꝝ nāꝝ sed oīm istorū ac similiū. videm⁹ in hoibus ɔtrariū ꝓpter passioēs corporis q̄ trahunt aīaz ad delectacōnes sordidas ⁊ malas trahūt i errores ⁊ supsticōsas ifamias. trahūt magis ad opacōes corpois q̄ ad opacōes v̄tuosas. trahūt ad obligacōem. ignorātiā et inquietudinē. trahūt ad afflictioēs et rebelliones ad penā ⁊ mortem pl⁹ q̄ i brutis ⁊ in iustis sepe pl⁹ q̄ in iniustis. Quid supest nisi cōducere tales passioēs eē ɔtra rēm at debitū ordinem nature p̄imitus institute Hic autē ordo aliter peruerti non potuit et potest q̄ ex culpa libere ꝑpetrata per ingratitudinem ɔtra deum. sicut vidit qui deplorans dicebat. homo cum in honore esset ⁊c̄. Sed heu iam non similis. sed deterior ⁊ turpior. Sunt igitur passiones hui⁹ mōi vituperabiles quia tollunt obedientiam. Sunt ⁊ male et turpes tanq̄ priuantes in homine ex vicōsa radice modū. spēm et ordinem

et puerilissimos eoꝝ conatꝰ aduersus electos
suos cōuertat in vsū sue bonitatis. Trāsfigu
rat se angelꝰ sathane ī angelū lucis sicut
tradit aplūs. qḋ sicl sic pōt vno mō intelli
gi. ut ipē malꝰ celet innatā malitiā ⁊ horri
ficos affectꝰ suos fingēdo se placitū pulcꝝ
et benignū ad exemplar bonoꝝ angelorū
Imitādo preterea doctrinas ⁊ obſuacōes
eoꝝdē beatorū spirituū ī amore castitatis ⁊
virtutū tā ut seducāt faciliꝰ ꝙ venerētur. ⁊
colant sicut deꝰ. Nā ꝓpter quid aliud inue
nimꝰ in supsticōibꝫ magicis. fieri thurifica
tiones ⁊ orōnes deuotas ⁊ ieiunia petit ꝙꝫ
fieri ministeria ꝑ pueros innocētes nisi ut
efficatius fallat ⁊ colat sicut deus. Demiqꝫ
quantas habeāt efficatias ad imutacōes
corpis actiones iste malignoꝝ spirituum.
scripturā sacra docet de magis pharaonis ⁊
alibi ⁊ rō certa deducit ꝑcōcesso ꝙ demoēs
aliq̄ sint aduſsus quos nobis ē colluctacō
sicut tradit aplūs. Et idipsū ⁊ sancti pr̄es
multis sup̄ numerꝝ argumētis expti sunt

Cōsideracō decimaseptima quomō pas
siōes spūales a celo dispositie causant
⁊ a qualitatibꝫ secūdis a celesti influxu
⁊ p̄marū actione qualitatū causatis.

Affiones spũales immittũtur a
celo mediate tamẽ et solũmõ d̃i
positiue. similit̃ a q̃litatib9 secũdis
cõsequẽtibus celestes influxus et
p̃mariũ qualitatũ actiones. longus eẽt hic
sermo de tradicõe astrologo℞ quo ad celes
tes actiones in corpus humanũ scd̃m vale
tatem signorũ et planeta℞ et aspectuum ut
ꝙ saturnus inducit ad tristiciam. Jupiter
ad leticiam. Mars ad iram. Sol ad audaciã
Venus ad ↄcupiscenciam. et ita de reliquis
Jnde venit distinctio illa. ꝙ planetarũ ali9
est beniuolus. ali9 maliuolus. quãuis hoc
nõ sit accipiendũ de malicia que sit innata
planetis. Jnducit eñi quãtũ de se est ad bo
nũ sed in hoib9 abusus est. qui bone naturẽ
inclinacões deducunt in malum. Potuerat
eciam rememorari quo pacto celestes iflux9
varias imp̃mũt et miras tam in lapidibus
q̃ꝫ in herbis et metallis ꝓprietates. sicut in
magnete p̃spicue cernim9. Sicut p̃terea di
cũt re℞ hmoi curiosi. ꝙ lapis talis portat9
vel ĩspcũs⁊ dat audaciã. alius leticiã. alius
amorẽ. Hec autem oĩa q̃ꝫtũ habẽt veritatis
nihil aliud ꝓbat q̃ꝫ nr̃am cõsideracõeꝫ. qm̃
accepcões hmoi fiũt nõ imediate ĩ spm̃ rõ
nalẽ ꝫ ĩ corp9 ad cui9 alteracõeꝫ hãc vł illã

non paru inclinatur spūs ad hūc affectum
spūalē vel ad illū in se pducēdū queadmo
dū meorat helise9 enotasse salti dū zphie
spm̄ in se vellet excitari Qd autē demones
dicūtur p aliquas hmōi virtutes allici. vel
eici. vel ɔpelli alteri9 est speculacōis. vocāt
autez aliq̄ v̄tutes hmōi. virtutes occultas
sicut auicēna Alij. virtutes a tota spē vel q̄
insecunt formā specificā rei. sicut natuā spe
cifica caliditatis est calefacere. Ita natura
specifica magnetis est sic mouē ferꝝ. Natu
ra specifica strucōnis digerē ferꝝ. Et ita de
reliqs effectib3 quos nō dicūt fieri ex ɔcur
su l' actione q̄litatū pmarū ul' ex ɔbinacōe
eaꝝ seu ɔfiguracōe queadmod fuit intēcio
quorūdā ad hec pncipia generalia q̄lescūq
ꝙ effect9 inferiores reducē q ul' nō pnt ul'
difficilime pnt i assignacōne tot varietatū
in effectib9 semet euoluē. Inuenim9 ptea
quosdā phoꝝ opinatos eē sicut ex articul
pisien ɔdēnatis palā elicit ꝙ celestes intel
ligēcie q̄ aiant celū scdm eos talit agebāt
in spm̄ q̄liter celū agit in corp9 ita ut spūs
se haberz solū passiue ad oēm sciāz ɔgnicō
nē vl' affectioēm. Et nil agebat ʒ agebatur
tanꝙ si obiectū lucidū agat ymaginē sui i
speculū obiectū l' tanꝙ pictor aut scriptor

se agat in tabulā ꝑut etiā boetius in suo de
ↄsola cōe metro cōmeōrat. Dixerūt rursus
aliqui ꝙ hec actio intelligēciaꝝ fit libere in
spītū nūc ad hoc cognoscēnd nūc ad illud
Aliȷ natuāli necessitate id fieri ↄtendebant
Ponebant tñ ꝙ dispositō spūs ꝑut abstra
hitur magis aut min⁹ a carnalib⁹ vincul
⁊ carcē ceco corpis iuuat plurimū vel impe
dit radiosos hos influxus Sic saluāt magi
cam naturalem. sic ꝓheticā illuiacōez ⁊ ita
de plurimis. Sic ymaginati sūt. auicēna. al
gazel. alkind⁹. et nōnulli doctoꝝ xpianoꝝ
ponētes illustrari q̄ quauēsū et hoc posuerūt
aliqui fieri per liberam ↄuersionem spitus
scd̄m duplicem fatiē suam nunc ad supioā
nunc ad inferiora. Aristotiles vero nullam
posuit nisi ab infimis fieri cognitionem vl
affectionem origmati⁹ ⁊ immediate quem
insecuti sunt omnes doctores catholici dum
locūtur de statu natuē destitute nec eleuate
per raptus aut illustrationes miraculosas
sicut dicit petrus ꝙ non huāna voluntate
allata est aliquādo ꝓphetia Raptus autem
extasis apud deuotos tunc ideo dicitur fiel
dum illustratur spitus immediate de sursū
quia preter naturalem cursum vite presen
tis hoc euenit.

Consideracõ decimaoctaua de passioni bus causatis ab innata cõplexione et earum origine.

Passiones spũales iuuantur pluri mum vl' impediũtur ab innata cõ plexione corporali. Auctorizauit plato q̈ aie insecuntur corpa non quidẽ naturali necitate ꝫ ad spm̃ liberꝝ fiat aspect⁹ ꝫ quadã inclinacõe ꝓut corp⁹ ipsũ subministrat aie tanq̈ instrumẽtũ. Cõstat eni q̈ ad instrumẽtorũ varietatẽ cõsurgit in opacõib⁹ facilitas maior vel difficultas videm⁹ itaqꝫ circa mechaicas artes q̈ fab aliter opatur cũ instrumento q̃drato. alit̃ cũ acuto. aliter cũ ebeti. Sic et scriptor vel pictor. Sic erit suo modo de vaia cõplexiõe mẽbrorũ ꝛ de hijs q̃ mẽbris ipꝭ sbseruiũt vt sũt spũs corporei. tã radicales q̈ fluẽtes vt est preterea sanguis qui est cõis matcia tã mẽbroꝝ q̈ hmõi spirituũ Circa qd̾ opor tet attendere iuxͣ tradicõnem medicorũ. q̈ sanguis sbtilis ꝛ clar⁹ insubstãcia. Tpat⁹ vero i qualitatibꝫ dispoit ad gaudiũ mai⁹ vel min⁹ scd̾m q̃titatem tal' sanguis. qui gñat spũs splẽdidos aut tpatos. Sãguis aũt clarus ꝛ sbtilis et calidus a dnio q̃lis est sanguis corpoꝝ in quibus calor rubens

dn̄atur disponit ad velocissiām iram. cū sit velocis inflāmacōis et mot⁹. sed ira hec modicū est durabil. cū omne subtile et tenue facilit̄ resoluat̄. Si vero sanguis fuit sb̄til et clarus s₃ frigid⁹ qualis est in corpibus i quib₃ aquositas naturalis fleumatis dn̄at̄ idiāt ad tiōrē et pusillaīmitatē q̄ a q̄buscl̄ vocat̄ cordis debilitas. Et hoc est qr spirit⁹ a tali sanguie gn̄atus est modicus. frigiditate impediēte suā gn̄acōez. Est etiā grauis et pa₇ inflāmabilis ꝑpter frigiditatem et hūiditatē. Ideo supest ut sit inept⁹ calefacere cor et ab exteriori moueri. ꝑpterea neq₃ ad iram neq₃ ad gaudiū neq₃ ad audatiā pōt inclinar̄. Sāguis aūt grossus et calid⁹ si fuit niger aut tēbrosus et ineq̄lis grossiti ei qui turbid⁹ appellat̄. qualis est sanguis corpo₇ in quib⁹ calor aꝑpinquās fini adustionis dn̄atur. disponit ad tristitiam ꝑpter tenebrositatē spirituū. et ad irā ꝑpter caliditatē ipo₇. disponit insup ad ptinatiā vel fixā iram propt̄ co₇ spissitudinē vel grossitiem delet̄ eni tarde nis forma eis impressa et a corpore dissoluūtur. Si vero sanguis fuerit grossus et calidus non tamen turbid⁹ q̄lis inuenitur in corporibus habentibus cortpatum et epar nōbiliter calidū atq₃ siccū

sed longe āpli⁹ siccū. ⁊ vtētibus dieta me
diocri l' in corporib⁹ tpatis quoꝝ sanguis
forti excitatio calefact⁹ et inspissat⁹ nondum
cepit aduri ⁊ denigri nōdū dispoīt ad tristi
ciā ꝫ ad ɔstantē audaciā quā quidā vocāt
fortitudinē cordis. disponit quoꝫ ad medio
crē irā ꝗꝛ leticia frāgit eā cū ad leticiā sint
magis ꝓni ꝙ ad tristiciā. Sꝫ si ex vehemen
tissimis causis ira fortis excitet' in talibus
tarde sedat' ꝓpter grossitiē seu spissitudinez
ꝑdcōꝝ. Sāguis aūt grossus et frigid⁹ nō
tamē turbid⁹ q̄lis est i corporibꝫ cor tpatū
et epar sicci⁹ et frigidius tpato sed magis
siccū ꝙ frigidū et vtētibꝫ dieta generatiā
de se mediocris sāguīs. reddit hōiez medio
crē in oibus accidētibꝫ aīmi ut non magis
sit ꝓn⁹ ad hoc ꝙ ad illud. Sed intm̄ differt
ab hijs quoꝝ sāguīs est tpatus quoniam
ex dispositōe sui sanguis est solid⁹ siue cō
stās in inchoatis ꝓpter grossitiem spirituū
suoꝝ. Si vero sanguis sit grossus ⁊ frigid⁹
et turbidus sicut in habētibꝫ epar eq̄liter
frigidū et siccū tpato vel ampli⁹ frigidum
et vtentibꝫ hijs q̄ gn̄ant hm̄oi sāguiēꝫ dis
ponit ad celerē ⁊ ꝑmanētem tristiciā ⁊ ad
lentā vel tardā irā. Sꝫ si excitet' ira ex forti
causa nimiū ꝑseuerat. ⁊ inclinat ad odiū

ꝉ racorē. Fortitudo tñ ire istoꝝ mioꝛ est ꝙ i hñtibus groſſum ꝛ turbidū atꝫ calidū ſanguiēꝫ. Sed maioꝛ ꝙ in hñtibꝫ ipꝫ ſbtilē ꝓpꝉ qđ odiū nālit mueteāt in istis. Ecce ꝙ ſcđꝫ iſta ꝛ ſimilia ſumūt medici hĝ ꝯplexonū. ꝛ atꝉbuūt alias cōdicōes ſāgneis alias colericis. alias flecmaticis. alias melancolicis.

Cōſideracō decianona i qua oñdit p exēplū groſſum paſſioēs aliqs ſpūales diſpoſitiē cāri ex actōe paꝝ q̄litatū

Aſſioēs ſpūales ſolēt imutaī mediate tñ ꝛ diſpoſitiē p actōeꝫ paꝝ q̄litatū Sbſeq̄t hec ꝯſideracō ad declācōeꝫ p̄cedētis. Nā varia diſpoſitio ſāguīs atꝫ ſpituū cāt p̄ncipalit a mꝉtiplici actōe q̄litacū p̄maꝝ. Sumam⁹ autē ꝓ mañuductioē declaratia p̄dictoꝝ exēplū qđ in ebriīs quotidie ꝯſpicim⁹. Conſtat eni aliquos p̄uſꝙ vino ſe repleuerint tpatos eē ꝛ ſedatos i paſſionib⁹ ſuis ꝛ affectioibus q̄ poſt vinū habūdātē ſūptū trahunt. Hij ad irā vehemētē hij ad triſtitiā melācolicā. hij ad letitiā effuſaꝫ. hij ad ſpē hij ad tiorē. hij ad audatiā hij ad odiū ꝛ indigcōeꝫ. hij ad benigtatē ꝛ aicitiā. Cur aūt fit hec tāta vaietas nimiꝝ ꝙ variat acctat ꝉ diſpoſicō ſāguis et huōꝝū atꝫ ſpituū ex actione vini ꝛ q̄litatū ſuaꝝ

Quocirca facile est ppendē qn̄tū opet̄ hec vel illa ꝯplexio fixa quodāmō ⁊ pmanens si in accidētali ⁊ trn̄seūte dispoīcōe corporis dissimil' tanq̄ subita ⁊ potēs opacō sbseq̄t adeo quidē ut si videis ebriū p̄us sobū fere dicē possis ħ utiq3 nō est ille. Deniq3 qn̄tū ꝓsit in moāli negocō ꝯgnoscē taliū passio nū tales origines tā apud se q̄ apud alios vel corrigēdos vel docēdos non operosū est adūtere. cū nō eadē videāt̄ ebrijs ⁊ sobrijs scdm pħm. aliq3 ꝓinde sint ad deuotionē ⁊ v̓tutē inducēdi sic vel sic affectati. Quod utiq3 vidit sapiens mulier abigail q̄ nabal nō nisi post vinū digestū ꝯmonuit Hoc in sup lucidissime tradidit. optimus moralis artifex gregori⁹ in suo pastorali.

Cōsideratio vicesiā de passioib3 ab ymaginatione causatis ⁊ eaꝝ effectib3.

Passioēs oēs p ymaginatiā3 v̓tutē. solite sūt vel intēdi nōbilit̄ vel minui. Et hic inserem⁹ de r̄liquis originib3 ipaꝝ passionum. Itaq3 quantā vim hab3 v̓tus ymagiātiā tradūt pħantes ⁊ medici p expientie librū edocti Dicūt eni ipsā habere virtutē regitiām et immutatiām toci⁹ corporis. Qd ut facilius innotescat supponam⁹ p̄mo cū pħo q̄ sp̄es

seu forma rei l' ei9 fantasma seu ymago h3 vim alterandi ꝓportiōbiliter sic habet res cui9 est ymago. queadmodū spēs ignis habet vim calefaciēdi. spēs niuis infrigidādi Non tn̄ in equali gradu ad rem ipām Supponam9 pretea. qꝫ spūs aīalis delatiu9 est formaꝝ seu spērū. sicut aer recipit spēs coloris vel alioꝝ sēsibiliū. Et hee spēs licet non sint sensibiles impressioēs in corpib9 dispositis sicut spēs coloris causant ymaginē in speculo. sic ymaginacō turpis figuē recipit in spiritibus ꝛ facit ꝛ defert in, decāso semie tpe talis ymaginacōis spēs ethiopis assimilacōez inducit ad ethiopē. Hec aūt delatio forme ẏgmarie pōt fieri dupliciter vno mō qꝫ ipa met forma moueat ꝛ defeātur ad motū sui subiecti. sicut si sal liqfiat in aqua defertur ꝛ expandit̄ p aquā Alio mō fit hec diffusio per radicacōez ipi9 forme ymaginate q̄ habet vim suiipi9 diffusiuā et cāuonē aliaꝝ spetieꝝ ex seipsa sicut lux causat lum̄ qđ causatū potest ꝓducere ꝛ aliud lumen Supponamus insuper qꝫ delacō taliū formarum per spiritus potest prouenire vsq3 ad sensus exteriores. quo casu fiet in sensibus exteriolbus talis sensatio suo modo qualis fieret si ab extrinsecis obiectis moueretur

Hanc causam reddūt aliqui cur dormiētes exercēt opa quīq3 vigilātiū. Cur etiā maniaci et aliq̄ melācolici credūt ea videre vel sētire extrīsecus que nō nisi intrīsecus certū ē fieri Hinc euenit ut dū hō ē in tenebris et timet putat se quīq3 vidē ymagines tribiles vel audiē sonos horrēdos. queadmodū melācolici etiā i pleno die et locis lucidis patiūtur talia ꝓpter tenebrositatē spirituū quos horret quodāmō ipsa aīa vel vtus ymaginatiua. Et hic sēp tristes incedūt qr causā tristicie sue secū ferūt. Hec est racō cur aliq̄ timēt nō timēda. cur insuspicōes mirābiles et falsissimas cadūt. ita ut credāt se aliqn̄ qri ad morte3 ul' incarceracōe3 l' spoliacōe3 et inde fugiūt nemine ꝑsequēte trepidātes timoē vbi nō ē timor. Cognoui talem tpe meo qui ingeniosissim9 erat et perit9 valde in medicinā qui tandē fugit in nemora occulta nec vltra cōparuit. Sic aliqs estimabat se gallū et more galli cantabat Ali9 murilegū et sb lectis mures q̄rebat. ali9 ymaginās se hrē cornua in frōte verecūdabatur quociensciiq3 videbat se inspici et frōtē tegebat Ali9 ymaginās se nōri de infectiōe lepre l' de morbo caduco oēs hoim fugiebat et trepidabat aspect9 et sermoēs. ali9 ymaginās se

habere pedes ferreos calcabat validissime sup terrã. Aliꝰ ambulaĕ nõ audebat fantasians pedes suos esse vitreos Sic saluãt expositores aliq̃ qm̃o. nabugodonosor comedebat fenũ sicut bos ⁊ cũ feis hitabat q2 scz bouẽ se eẽ fantasiabat. Sic asserũt medici q᷑ ymaginacõ facit casum. ⁊ morte inducit Et hãc virtutẽ vsq3 ad hoc eleuare voluerũt aliquí ut p illã mirãbiles impressioẽs fierẽt in elementis ⁊ in rebus extrĩsecis ut q᷑ ad ẏginacõe3 alicuiꝰ sicut rẽfert auicẽna cadat camelus. Talia sũt inũerabilia nã infinite sũt spẽs hmõi fãtasiarũ ł melãcoliaꝝ. scd3 tradicõem medicoꝝ. quos oratius furores appellat vel insanias deducens in hoc oẽs homines in aliquo stultos esse. Mille puellarum inquit pueorum mille furores. Et in ecc̃iastico dicitur. Stultorum infinitus est numerꝰ. Hec aũt consideratio docet q̃᷑ saluberrimũ est assuefieł ut animꝰ noster a fantasmatibus quantum possibile est fieri. se denudet et auertat in exercĩtacione sua. Q8 qualiter fieł habeat tetigimus alibi in tractatulo de practica theologie mistice consideratione vltima. Rursus apparet q̃᷑ periculosum sit homini dimittere se nimis labi ⁊ pfundari in ymagines vł fantasias

ꝑsertim viciosas ꝛ circa pitura sepꝙ labē
tia ut sūt bn̄ficia·hōres diuitie. Nā cū gn̄etē
hitus ex actib; frequentatis ꝛ habit⁹ cau
sentur. Naturāliter fit ut pondere sue india
cōis sic immutēt ymaginatiā; virtutē ꝛ ex
ꝯsequēti totū hoie; ꝙ nccitate q̄dā trahiē
homo velut brutū ut queadmodū fit in illis
quos ph̄us bestiales appellat. Sic vtiq; ve
rū est ꝙ ois ymaginacō ꝓfūdata·hab; suā
insaniā vel ebrietatē ꝛ q̄si demoniacā passi
onē sicut dicit origenes. Ledit ꝙ nōbiliter
seu puertit totalit̄ iudiciū rōnis ut pat; in
philocaptis·pariter in ambicios̄·in auaris
in iuidis·in impatiētib; Jn quib; verificatē
illud ꝓuerbiū. Furor fit lesus sepius patiā
Jta demū ꝓuenit ut dimisso vocatiuo cau
quo venire ꝛ introire in domū dn̄i nccē ē·ꝗ
nemo sibi assumit hūc honorē ꝫ qui vocatē
a deo tāꝙ aaron·alij p noiatiuū casū·alij p
genitiuū·alij p accusatiuū alij p ablatiuū ꝯpa
ti passionibus querāt ascēdē. Addam⁹ ad
hec ꝯcursū multiformē flexū ꝛ reflexū quē
hn̄t in potēcijs ꝯgnitis ipē ymagies l̄ fātas
mata vl̄ spēs adiuicē ꝛ cū hitibus ꝛ passio
nib; inde sequētib; in potēcijs affectis. Jta
ut non sit dubiū qn̄ mirabilior varietas inde
resultet ꝙ sufficeret causare simplex aliqua

ymago talis vel talis vl' fantasma vl' pas
sio seques. Qd si fuit ɔcursus ordinatus ut
in virtuosis nemo dubitauerit qn̄ oriat̄ idē
suauissiā a mirabil' armonia veluti cytha
redorum multoꝝ cytharisantiū i cytharis
suis. quā ipa in habitatꝭ sapiētia delcātur
audire. Alioqn̄ resultat horrenda ꝑsus et
amarissima tumultuacō tanꝙ maris refran
gentis in se et ad cautes fluctus suos puto
nō ob aliud dixisse ꝓpheta. Cor impij taꝙ
mare feruēs. Demqꝫ sicut diximꝰ de ymagi
natiā v̄tute. Ita ꝓportiōbilit̄ suo mō tradu
cere possumꝰ ad potētias supiores nō orgaī
zatas que sūt racō et spūs. ꝙuis ad actus
istaꝝ potētiaꝝ nō sequatur de p se corporis
immutacō queadmod virtus ymaginatia
mutat illud. Fit tn̄ ut actuata vehementer
ipa rō rapiat ad se quodāmō potētiā yma
ginatiaꝫ a ab actu suo suspēdat eā. Sicut ipē
spūs similit̄ actuatus rapit ad se racōeꝫ et
ymaginatioēꝫ ut nesciat q̄ hmōi est an in
corpe vel ex̄ corpus ea que videt intelligat
Rursus fit aliqn̄ redūdantia supioꝝ harū
potētiaꝝ in inferiores queadmodū btitudo
anime redūdat in corpus et dotabit illud

Consideracō vicesiāpma de cacordo psal
terio cithā spūali et mistica a de cord eius

Assioēs kplicēs spūales rōnalēs
ā aiales reddūt in virtuosis psal
teriū decacordū cū cātico in cithā
Spūs eni si quadā approp̄acōne
loq̄mūr psallit·racō cātat·sensus cythari
zat·videam⁹ in primis de psalterio mistico
qd ad exēplar cordis·sicut ā cytharā ars
ipa fabricauit Noiem⁹ ḡ corpus seu lignū
nr̄i psalterij vim affectiuā supiorez in q̄ tot
corde sonabiles extēse sūt·quot sunt verita
tis assertiones·ut q̄ deus p̄r nr̄ est·q̄ deus
in celis est q̄ de⁹ iust⁹ iudex ē ā ita de ēliqs
q̄si digito aliq̄ studiose meditacōnis ꝫ ne
q̄d nimis spūs habz plectꝝ discrecōis quo
tēdit ā remittit cordas sētentiose veritatis
Rursus corde tales debito modeāmiē tēse ā
paisse rēddūt sonos vaios scdm uarietatē
passionum·Ita ut amor q̄ est gnal̄ ā radi
calis passio·stabiliat̄ p̄ tenore·Porro decē
reliq̄ passioēs efficiunt decē sonos alios pri
ncipales De sonis eni lateālibꝰ ā appēdiciꝰ
nō est numer⁹·sicut nec de hmōi passioibꝫ
Cōstituam⁹ si placꝫ p̄ mañuductiōe exēpla
ri psalteriū aliqd decē cordaꝝ ā decē oiōnis
dn̄ice sentencijs sicut ex decē preceptis iux̄
p̄gīnacōnē augustini vel ex alijs scripture
locis fabulari poterāt Primā cordā suim⁹

ex hoc noie pater. Et hec appellatur p̄rnalis adoptio. scd'a z i hoc noie noster. q̄ appellat̄ f̄rnalis assotiatio. h̄emus tertiā cū dicit̄. in cel'. hec est dei exaltatio. Habem⁹ alias sep tem. iux̄ septē peticōes. q̄ sūt. dimi nominis sc̄ificatio. Sanctificet̄ nomē tuū. dei dn̄acio Adueniat regnū tuū. volūtatū d'me a huā ne vnitio. fiat volūtas. t. sicut in. c. a i terra ꝓpria defectio. panē nr̄m co.. da. no. ho. debi toꝝ multiplicacō. dimitte. no. de. n. Tēpta tionū inuasio. Et ne nos indu. intēp. Mali c̄trī notatio. Sed libera nos a malo. pcute cordā p̄mā digito studiose a attente medi tacōis. illa reddet sonitū amoris dei. pcute cordā secundā illa reddet sonū amois ꝓxi. pcute cordā tertiā illa reddet ɔstātiā auda tie. pcute cordā quartā illa reddet sonū zeli et ire in ꝓphanātes dei nomē. pcute cordā q̄ntā illa reddet sonū sc̄e spei. Porro corda sexta dū tāgit̄ sonat delcātiōez atq; letitiā Corda septia desideriū a ꝓsecucōnē. Octaua dolorē et odiū. Nona fugā a horrorē. Decīa tiorē a de suis viribz fidētibz despeācōez. Po tuerat hoc latiori sermone deduci oñdendo ꝙ etiā corda pria q̄ est p̄rnal' adoptio si tā gat̄ sapiēt̄ digito sc̄e meditacōis apte red dit sonū quelibz v̄tuose a sp̄ual' affectiois

Preueniũt quippe iudiciũ racõis qđ opteret subsequi· turbãt· ligant· atqꝫ tirãnizant dominiũ rõnis. Jta ut nimis sentiat homo illã sẽtẽciã. Corpus qđ corrũpitur aggrauat animã. Et illud iugum graue sup filios ade. Deniqꝫ multi phoꝝ expiẽcia ⁊ rõne cõuicti ꝯfessi sunt hanc corrupcõnẽ licet ad vnam causam nequaq̃ puenerit Tandẽ ex hĳs radicibꝫ que multiplicius extẽdi poterãt nccitas oritur recreacõis humane per mediatorẽ xp̄m deũ et hoiez. Alioqñ finis huane creacõnis in nihilũ corruisset ꝓ tõ spẽ q̃ nõ ad gloriã sue viuificacõnis ⁊ fruicõis ß ad penã eterne dãnacõis tota deuenisset qđ sapientie diuine sueqꝫ potẽtie et bonitati· neqꝫ decens neqꝫ racõnabile est asscribẽ Deus quippe et natuã nihil faciũt frustra Hic ortum habuit illa exclamacõ ꝓphetica Nũquid eñi vane ꝯstituisti oẽs filios homi nũ dãs intelligi q̃ nequaq̃. Notentur tñ pro hĳs que dictat sequens consideracõ.

Consideracõ nona q̃ in statu innocẽtie fuissent aiales passiones honeste et bone vbi etiã oñditur qñ sunt bone et qñ non in statu culpe.

assiones aiales pro statu nature
institute fuissent pulcherrime Hu
ius ratio est quia nulla p̄uenisset
iudiciū rationis sed ad obsequiū
⁊ nutū eius vel surrexisset vel q̄euisset. Sic
in cristo neqꝫ dolorē neqꝫ cōcupiscētiā neqꝫ
desideriū. neqꝫ spem aut metū inuenire eāt
aut aliam passionis cuiuscūqꝫ similitudinē
nisi subsequēter ad imperiū et dictamē ra
tiois. Porro quilibet homo quāto amplius
profecerit in virtutibus moralibꝰ atqꝫ gra
tuitis tanto reformabitur ordo iste in eo ut
passiones non preueniāt aut obruāt iudi
ciū racōis sed potius ad eius iussionē mode
rentur. Hinc certū est diuinū illud aristotil'
verbū. q̄ in virtuoso oia cōsonant rationi
Si tamē in hoibus est inuenire talem prius
q̄ corpus mortale hoc et corruptibile indu
erit icorruptibilitatē ⁊ immortalitatē ⁊ ab
sorpta fuerit mors in victoria. Sic fortassis e
leuarē naturā huānā voluerūt ipi stoyci dū
dixerūt q̄ virtutes sūt impassibilitates nō
vtiqꝫ q̄ v̄tuosi nl sentirēt aut paterent' ali
oqn lapidibꝰ eēnt paēs ſ3 q̄ passioēz quā
libꝫ p̄ueit v̄tuosus nec surripit aliq̄ velut ef
frenis atqꝫ tyrānisans rōez S3 statꝰ tal' ut
eq̄ facilit' acq̄rēt q̄ pulchre ⁊ cito describit

Epicurei aūt φ naturā humanā in bestialē
detorqbāt nec aliqd porro meli9 aut dimi9
ponebāt in hoīe. dixerīt ɔsequēter passioēs
oēs esse pulchras et optimas. Ita enim de
bestijs iā dixi9 Ceterū aristoteles q̄si mediū
iter pgens negauit passiones oēs bonas
esse φ multe p̄uemūt et impediunt racōem
negauit nihilomin9 oēs iudicandas esse
malas et turpes. eas videlicet q̄ rōe regerēt
Puto φ ex istis facile est elicē regulā gña
lē de morali bonitate vel malicia passionū
Dū enī passiones regi debēt rōe nec regunt
ille tūc iudicāde sūt aut criminalit̄ aut venia
liter male. Nā sensualitas in hoīe pticipat de
volūtario in hoc φ ordinata ē audire rōem
quā dū rennuit audire peccat et turpis est
Bruta vero nullā cū hoc mō hūt cū rōe colli
gātiā nec ordinata est eorū brutalitas ob
tpare rōi ɔiūcte quā non habent. Sz oritur
difficultas de pueris et fatuis non hūtib9
vsū rōnis p̄mit9 institute. in tātū sūt sui mo
tus illi passionales turpes nō hūtes modū
speciē l ordinē qualem huāne natuē postu
lassz integritas. ita ut verū sit iux̄ hāc ɔsidera
cōnez φ neō viuēs est sine pccō sup terraz
etiā infans vni9 diei Solus xps post pccm
p̄mi hoīs sicut habuit innocētiā originalez

sic in solo regno aie sue seruata est iugit ab instanti sue ɔceptōis talis obedientia sensua litatis ad rōnē q̄lē p̄maria nature institucō in hoīe plantaueāt. Et talē neq₃ in virgine maria. neq₃ in iohā. baptista dū infantes essent inuenire erat. quāuis hec destitutio nature neq̄q̄ imputaret tunc rōi ad culpā actualē vel mořlem vel venialē apud eos sicut nec apđ nos dū infantes sum⁹ ⁊ dū nō habet ratio liberū vsū suū absq₃ oī p̄cedenti culpa actualiter nrā. Secus vbi culpa nrā in causa est. nōlomi⁹ eēnt hic attēdenda multa circa ɔdicōe₃ stat⁹ inocētie ⁊ circa liberū dnium qđ habuiss₃ rō p oī tp̄e sup̄ sensualitatē tā in pueritia q̄ i senio tā motibꝰ potētiarū nāliū cui⁹moi sūt nutritia et vegetatiua ⁊ gn̄atiua q̄ sēsitiarū sic sūt ymaginatiua et fantastica ⁊ exteriores quāq₃ potētie đ q̄b₃ nō est hic dicendū p singula Sicut nec q̄le dnium in istis ɔphēsores fuerint habituri

Consideracō decia de duplici oꝛigie passionū aialiū q̄ sc₃ ē exteri⁹ sēsibile ⁊ interi

Assionū aialiū or ratio vel spūs generalis origo duplex inuenit Prouenīūt eni frequēter ex sēsibilibꝰ exterioribꝰ agētibus in ipos sēsus ut in visū auditū gustū tactū ⁊ olfcm̄

Et hic modus in hoie est velut ab inferiori
Prouenĩũt nihilomin⁹ velut a supiori dũ
spirit⁹ rõnalis actuatus hac ł illa ɔgnicõe
ex ɔsequẽti volicõe vel nolitioẽ impat mẽ
bris inferioribus mouens ea queadmodũ
xp̃s horribilẽ mortis apphẽsionẽ immisit a
rõe in sẽsualitatẽ. Talis enĩ colligacõ ɔiun
git portionẽ sensualẽ ad portionẽ rõnalem
sic ꝙ vicissim actus vni⁹ redũdat in alterã
Quãuis in nõ virtuosis tract⁹ sẽsualitatis
sit fortior et ita fortior ꝙ nõ est in ptãte rõis
non tãgi irruẽtib⁹ p̃mis passionũ motibꝫ
licꝫ sub ea sit ille appetit⁹ ⁊ dñetur eius tali
ter ꝙ nequit ab inuita rõe ɔsensũ extorqre
Secus in pfecte virtuos. secus in beatis. sec⁹
in xp̃o. secus p̃terea in statu p̃malo. de quo
pbabile est sẽtire ꝙ nũꝙ̃ nisi desup impan
te racõe potuissꝫ qđ cũqꝫ sensibile forinsecus
agẽ i sens⁹ Alioqñ vix haberi põt exit⁹ qñ
necẽ sit ɔcedere deceptões ⁊ errores potuisse
ɔtingere pillo statu ⁊ passioẽs de necẽitate
p̃uenisse rõnem. Expediant autẽ se leuiter
qui sentiũt ut dixim⁹ sane modo nũc apud
naturam destitutã ɔtrario quãdo necesse ẽ
ut ois nostra cognitio incipiat a sensu deor
sum. Tũc autẽ desursum semp descendit.

Consideraco undecia cocordas stoycos cu paripatheticis in positoe passionum in spiritu interiori raconali.

Passiones suas suo modo dicedus est habe spus nr raconalis Sicut et ro seu volutas. psupponeda sut hic oia que de distinctioe spus et rois a sesualitatis tradiderut doctoes sacri non discrepates i hoc a phis eleuatis. de qbus i alio loco tractauim⁹ du sciam de theologia mistica vtraqz declarae tam speculatiue qp practice conati sum⁹. Et qntu patitur pns breuitas dicim⁹ iuxta ia nota qp sic ad ognicoez sensuale natus est sequi quidam motus ad psecucoez vl fuga du apphendi tur aliqd vel tanqp couemes l' discouemes Sic suo mo nata e sequi queda affectio longe tame purior ad ognicoez spus i luie pure intelligetie a fantasmatib denudate du se ad lum eternu desup ouertit qsi ad speculu quodda eternitatis et ad motes eternos a quibus mirabiliter illuiat deus. voluntas similiter dum insequitur ognicoez rationis quasi mediam inter lumen spiritus et ognitionem sensus habet in se motus passionales suo modo. qui tamen non alterant. per se et immediate corpus quia nec sut orgao

mediāte corporeo quemadmodū passioēs
sensuales oriunt̃ quaꝝ affect⁹ varij sunt in
corpore ut ad leticiā sequit̃ dilatacō cordis
ad tristiciā ↄstrictio. ad iram supcalefactio
ad timorem frigefactio. ⁊ ita de reliqs. vn̄
cor in gaudio paulati dilatat̃. ⁊ maxie ad
interiora ꝓpter qd moueri dr a medicis ver
sus pectus. In tristicia vero paulati ecōtra
scȝ ad interiora ⁊ maxime versus deorsū. In
ira vero subito versus pect⁹. In timore vero
mouetur ad oppositū subito. In verecūdia
subito ad utrūqȝ. In angustia vero paulati
Et ita nō ponūt medici nisi sex passioēs. iux
sex modos alterandi cor ipm. Aiaduertat
aūt studiosus diligēter hāc de passioibus
distinctionē. qm multa videt̃ int̃ sapientes
vaietas. de mō ponēdi ł negādi passiones
nisi ↄcordarȝ eos ista cōsideracō siue distin
ctio. Posuerūt stoyci. passiones nō cadere
in sapientem ꝑut ꝑsp improbat ex sacris
lrīs Aristoteles simlit̃ eis p rōnes ab expi
encia sumptas. ↄtradicit. Sed intelligam⁹
q̄d in re sētiūt. ⁊ eos statim ↄuenīe videbi
mus. Concedūt stoyci gaudiū sapiēti. leti
ciam tollūt tāꝙ vanū aliqd et ludicꝛ nec
seuerū Concedūt ⁊ sapienti amorem v̉tutū
⁊ odiū vitioꝝ ⁊ spem bonā. Et fugā vel hor-

torē inhonestatis. Alioqn̄ nullū in sapiēte plꝰ q̄p i lapide virtutis locū linquūt. Negāt tamē in sapiēte timorē. misericordiā. dilcō nem. irā. tanq̄p egritudines ⁊ morbos aīmi pestiferos sicut noīat cicero i de tusculanis. Sic sētire visus est boetiꝰ dū has quatuor passioēs abijciendas i inquisicōe veritatis mentre iubet. Tu quoq3 si vis luie claro. cer nere verū. tramite recto. carpe callē. gaudia pelle. pelle timorē. nec dolor assit. Spemq3 fu gato. nubila mens est vinctaq3 frenis. hec vbi regnāt. Quis tamē existimauerit boetiū vel alterū sapientē negauisse qn̄ plures et varij sint aīarum nostrarū ad virtutes ⁊ ad vitia spūales affectus. Ecce q̄p d̄ra negacōis ⁊ cōcessiois passionū inter pħos magis ex noīe q̄p ex re pendere videt̄. Cū vero sit ɔside racō nr̄a q̄p passioēs suas suo mō dicendꝰ ē hrē spūs rōnalis. Silit̄ et rō seu voluntas ꝓporcioābilit̄ ad appetitū sensitiuū dr̄nt̄ tam

Consideratio duodecima quomō noīa passionū sēsus trāsferūtur ad passiones mentis et spūs. Et de differētia earū

Assioēs spūales magis attenden de sunt aīe ad deuocōnem vocate quam sensuales ut illas adipisci et etiā scdm eas affici mereatur

Si eni deuocõ est sicut est eleuatõ mentis i deũ per piũ et huilem affectũ utiqȝ iã affcũs ille nõ est intelligẽdus eẽ solum sẽsualis q̃ frequẽter non est in nrã ptãte nec respiciat iustũ ut iustũ est. nec est solius voluntatis insequentis ↄgnicõnez. porcõnis inferioris ipi⁹ racõis aspiciẽtis fantasmata licȝ ab sqȝ fãtasmate nõ sit. qm̃ hoc nõdũ ẽ pfectoꝝ q̃ ꝑ ↄsuetudine excitacõis hñt sẽsus spũales insitos in apice supioris porcõis ipi⁹ rõis. q̃ porcõ legibus eternis innitit̃ in luie pure intelligẽtie impmĩxte loco ꝛ tempi. Et quo niã noĩm grãdis est sepe penuria. quoꝝ ni hilominꝰ institucõ liberã est. Trãsferamus deinceps noĩa passionũ aĩaliũ. de q̃b⁹ pħi tractauerũt ad affectiões hmõi spũales q̃ les habȝ aĩa dũ ↄtẽplans deũ amat ipsũ ut totũ amabilẽ. ↄcupiscit ipm ut totũ desiderã bilẽ fruitur ꝛ quietatur ꝛ delectat̃ in eo ut in toto bono utrũqȝ iam adepta. Odit vero quicquid ab hoc toto amabili. toto desiderã bili. toto delcãbili. sepaȓ põt. Hic illud sibi vehemẽtissimũ odiũ ad pccã. horror ꝛ abho miãtio. ꝛ fuga ꝛ detestacõ si videant̃ instaȓ dolor aũt acerbissim⁹ et inqetudo molesti ua. si forsã affuerit. Hinc pterea spes ingẽs dũ ↄsiderat magñicẽtissimã ꝛ muñicẽtissiãȝ

dei liberalitatē repromittē eterna audacia rursus magnanimis in aggrediēdo grādia ꝓpter deum zelus quoqʒ diuini cultus et honoris. Desperacō autē in viribus ꝓpriis vel de viribus ꝓpriis. ut ex ꝯsideracōe tantoꝝ discriminū et diuinoꝝ iudicioꝝ inscrutabiliū metus ingens. Ecce habem⁹ i spū passioēs vndecim pn̄cipales amorē. ꝯcupiam. delectionē. odiū. fugā. tristiciā. spem. desperacōeʒ audaciā. metū. irā. vel zelū. Et ut ad vnū dicam⁹ et drām ꝓpriā assignem⁹. passiones aīales ut tales sūt versant̄ circa rationem ꝯmodi vel incōmodi. Spūales vero ad rōeʒ solius iusti vel iniusti respiciunt

Consideracō tertiadecia in q̄ p figurā ondit̄ quō passioēs causate ex cōsideracōe diuinoꝝ iuditioꝝ sint iugit̄ cō

Assioēs spūales templande habentes originē ex ꝯsideratione pura et lucida iuditioꝝ diuinorū quo ad bonos et reprobos habēde sūt iugit̄ apud deuotos tanq̄ centꝝ aliqd vel cardo vel axis vel sydus immobile iter volubiles alias qualescūqʒ et vndecūqʒ sur rexerit passiones. Puto q̄ passioēs hmōi spūales habuerat q̄ dixit. Dn̄e an̄ te oē desiderium meū. Et rursus. Oculi mei sēp ad dn̄m

Pro cuius intellectu placeat vti manuductione grossa figurali. Constituamus nauim in medio mari ordinemus eam. et armemus. tam hominibus quam instrumentis omnibus requisitis. sit in medio nauis malus erectus. portans velum expansum. ad ventorum susceptionem. sit in summitate mali rector nauis ita collocatus quod possit quaquam versum. sursum et deorsum. dextrorsum. et sinistrorsum. ante et retro prospicere sibi de omnibus. ita ut neque fluctuose elaciones maris. neque caligines nebulose neque vndarum aspersiones. neque extensiones. neque distensiones veli. pro varietate ventorum. neque concursus et occursus nautarum seu remigantium seu nauim regentium. valeat obstare. quominus inspiciat omnia. que videnda decreuerit. Talis rector etsi feratur nunc hac. nunc illac. per hanc nauim. si circumsonantes etiam varias mutationes per dictas pateri compellitur. nichilominus liberum semper habet prospectum ad immobilem celi plagam quam polum nominamus. Detorquet insuper oculos si et dum placuerit per omnem circumquaque in infimis regionem. Existima talem debere esse spiritum in nauicula corporis qualis tibi descriptus est rector nauis Ascendat ipse oportet arcem seu speculam synderis quam appellauit mistice propheta. montem domini paulus celum tercium. Johannes esse in spiritu. prospiciat ex illa specula tanquam ex summitate mali

stabilē celi axem q̄ deus est·qui scȝ stabilis manens dat cūcta moueri·videbis ꝙ spūs iste poterit ānotare ventos passionū variarū tanꝗ̄ ex duodecim ꝑtibus ꝛ plagis ducentiū originē A deo·a bono angelo·a malo a celo·ab innata cōplexione·ab actōe q̄lita tū p̄maꝝ·ab actione q̄litatū scdaꝝ·ab ymaginatiua virtute·a spū·a racōe·ab habitib⁹ acquisitis vel innatis·Tandē a varia ꝯbinatiōe seu ꝯfiguracōe causaꝝ ꝑ dc̄āꝝ·sup q̄bȝ oibus cōsiderād aliq̄d estimam⁹ p singula

Consideratio quartadecīa ꝙ passiones spirituales causantur a deo mediate et immediate.

Assiones spūales originari a deo tam mediate ꝙ̄ immediate fatendum est.Si omnis sapientia a domino deo est.et sapientia dicitur a sapoē scdm nomē suū.Si preterea gratiā virtutes et dona infundi supnaturaliter a deo nemo fidelis ambigit.Si rursus virtus sacramentoꝝ attingit saltim ministerialiť in spiritum.Si demiqȝ multi sint tractus dei amorosi quales orabat aia sancta i cāticis Trahe me inquit post te curremꝰ in odorē vngentoꝝ tuoꝝ.Et hec oia atqȝ silia cū sint passioēs ip̄i⁹ spūs ł causent eas q̄d supest

nisi ut fateamur deũ agẽ passioẽs in spiritũ usqȝ adeo ꝙ iubilet et exultet spũs in deo salutari suo Amplius si naturã quoqȝ sensuũ spiritualiũ ꝓspicimus. q̃ suã hñt similitudinẽ ad sẽsus corpales. Inueniemus ꝙ deus est ipi auditui spũali armonia sonorissiã. ⁊ ipi visui lux splẽdidissiã. ⁊ ipi gustui sapor dulcissimus. ⁊ ipsi olfactui odor suauissimus. ⁊ ipsi tactui ãplexus iocũdissimus. Porro sel locutus est deus p scripturã suã sacrã. q̃ q̃uis ⁊ idipsũ non repetat semp per singulos ut dicit iob Repetit tam̃ apperiendo sẽsum ut intelligãtur hmõi scripturẽ Repetit q̃ȝ iducẽdo mẽtẽ v̓tute ex alto Repetit inclinãdo. inspirãdo. allitiẽdo. illuĩando. stabiliẽdo ut nõ solũ intelligãtur. ꝟ impleãtur ⁊ amentur Puto sic affici postulabat q̃ dixit. Concupiuit aia mea de. ius. tu. in oĩ tpe. Cuius rationẽ vnã reddit Quia testiõnia inq̓t tua meditatio mea est. ⁊ cõsiliũ meũ iustificacões tue Bonũ certe. securũqȝ ↄsilium. iustificacões dñi quas scriptuã sacˀ tradit. qd ↄsilium q̃ deserit. volens inniti ꝓprie vel aliene prudẽtie huãne. volẽs preterea seq̃ desideria cordis sui ⁊ ire in adinuencõibȝ suis ut tãdẽ ⁊ fallatur inter tot varietates affectuũ videlicet orientium necesse est. prout infra docebitur

Consideratio quintadecima q̄ passioēs spūales qn̄q; causant a bono angelo Et de modo causādi

Passioēs spūales ab āgelo dei bono frequēter immitti credendum est. Nolo quisq̄ expectet ut nunc ptractem⁹ studiose modos q̄bus angelicus spūs copulari potest ad huānū illustrādo ipm. afficiendo. mouēdo. et docēdo Perscrutacōe quippe ꝯquisitō fit a doctoib⁹ scribentibus sup secūd sentēciaꝝ. Fatemur itaq; q̄ angel⁹ nō illabitur in spm̄ nostrū qm̄ hoc ipm soli⁹ dei ꝓpriū est qui ita spm̄ nr̄m sol⁹ potest dnānt possidere. fortit atq; suauit ut sepe motōni atq; viuificatiōi spūs noster obediat vltro. Et sic vltro tamē. ut non habeat phas obmiti. Et hūc ingressum dei dnātiuū noiam⁹ illapsum. Sūt nlomi⁹ alii modi quibus angelus bonus agit in spiritum nostꝝ. Vnus est p applicacōnem immediatā sue substātie ⁊ virtutis ad spm̄ Non quidē naturali ordine pro statu p̄ntis miseric. sed dispēsatione supnāli. Fca autē applicacōe tli. cū angel⁹ sit sbstātia luiosissima. virtuosissiā ac benignssiā q̄s negauerit qui alliciat ⁊ quodmō trahat spūs nr̄ ab hmōi luiosa ⁊ benig ⁊ suaue olēti virtute

tanq̄ si ferrū trahat a magnete vel appeti
tus ab obiecto placidissīo ⁊ ɔueniētissimo
moueatur· presertī si fuerit spūs noster pu
rus·castus·integer·et sanus·sine discrasia
febrili corrupcōis viciose·sine interposicōe
sordidarū cogitacōnū cū desiderijs turpibꝫ
et fedis·Porro sicut ymaginati sunt phan
tes q̄ actiōes celi corporei p oēz orbē stella
rū ⁊ planetarum ⁊ p oia zodiaci signa for
māt corp⁹ huānū īfluūtq̄ ⁊ imp̄mūt ī ipsū
ɔ cathenacōe q̄dam indissolubili·Proporti
onali similitudiē dicē possu⁹ q̄ ex dispēsacō
ne dei g̃tuita·quelibet celestis yerarchia·a
sūmo usq̄ deorsum per oēz iūcturā spūalem
influere habꝫ in huānū spm̄·quilibꝫ āgel⁹
suo mō mediate ꝉ immediate·Sic seraphi
inflammat·cherubī illustrat·troni stabili
unt·Et hoc scd̄m tres vires aīe affectiuā.s.
intellectiuā ⁊ executiuā· Et scd̄m tres eius
portiones supiorē·inferiorē ⁊ infimā sēsualē
vn̄ ⁊ appropacō⁹ p̄a ierarchia mouere dr
porcōez supiorē aīe q̄ rēspicit p̄ma pncipia·
secūda portionē inferiorē q̄ respicit ɔclusio
nes gnales·Et tercia portionez sēsualem q̄
ad singularia magis dilabitur Quisquis p̄
terea studiose recogitauerit ea q̄ tangere
supficialiter intēdim⁹ de caus̄ natuālibus

passionũ aīalium per quas dispoitur vel in dispomitur spũs ad passiones spũales. aīaduertat quãtũ dn̄ium habeat bonus angel⁹ ad inducẽdũ saltim dispositiõe hos vel illos spũales affectus disponẽdo vl' immutando sensus corpales tã interiores q̄3 exteriores qui sũt organice potẽtie. et hoc varijs mois et pene infinitis. iux̄ variacõnẽ applicacõnũ multiplitiũ hui⁹ vel illius cause corporalis Verũ de hijs non est hic dicẽdũ p singula

Cõsideracio sextadecima quomodo mal⁹ ãgel⁹ causat passioẽs spũales deo per

Assioẽs spũales per tur mittẽte bantur crebro ab immissionibus per angelos malos factis possunt quĩdam angeli mali quãtum dei prouidentia permiserit agere similia multa ad angelos bonos tam ob subtilitatem vigoremq3 substantie sue q̄3 ob perspicuitatẽ naturalis ingenij. q̄3 propter expientiarum diuturnitatem nunc in naturalibus actionibus sursum et deorsum in celo et in terra Nunc in opacõnibus miraculosis angelorum et oim spirituũ beatorum q̄uis errent frequenter. Excecat eos malitia amẽs. supbia furiens. sine lege et ordine liuor insaniens Excecat eos iustum dei iudiciũ illudens eis

Sic rursus in alia q̄libȝ ꝯuis nō eq̄ facilita
te repies ut fit son⁹ tuus multiplicat⁹ sup
numeꝝ. Ex q̄ ꝯsonātia fit ꝙ cadūt ⁊ recedūt
maligni spūs viciorꝝ. tanꝙ cytharizāte da
uid desinebat neꝙ spūs exagitare saul Ita
ut cuilibȝ decē sonorꝝ pncipaliū possit aptari
vna ex trāsgressioibȝ decē pceptorꝝ Addam⁹
ad hoc ꝙ dū meditacio nrā fert sup hmōi
cordas sētentiose veritatis. ⁊ ad reddedū so
noritatē religiose affectiois seu passiois fit
hoc aliqn̄ p rōes sūptas ex etnis ⁊ ex pmis
sapiētie pncipijs. Et tūc reddit son⁹ i psal
terio tanꝙ de supius Fit hoc aliqn̄ p rōnes
sūptas ex affectibȝ ⁊ sēsualibȝ expiēcijs et
ita resultat son⁹ i cythara tāꝙ ex infimis
Fit hoc aliqn̄ p racōes sūptas ex deductioē
ꝯclusionū p pncipia pma ł p racōcinacōeȝ
ab effectibȝ ad causas suas sūptam. Et ita
reddit cāticū iocūdū velut in guttur et fau
cibus rōis Sic psallim⁹ spū ⁊ mēte cātātes
in cordib⁹ nrīs cātica dn̄i Sic cytharizam⁹
mortificatis quodāmō ⁊ p disciplinā desic
catis Alioqn̄ nō eēt psalteriū iocūdū cū cy
thara Sic optabat psallē canē ⁊ cytharizā
re qui dicebat Exurge psalteriū ⁊ cythara
Exurgā diluculo. Sȝ quid precor ē exurgē
diluculo. Puto ꝙ ē ad pmos gr̄e ꝯtēplatiē

radios splendētes p aie regionem ꝑtinus erūpe ⁊ velut ex sentētia dicē. Bonum est ɔfitei dn̄o ⁊ psal. noi tuo altissime misticis modis dictis. Ad ān̄ūtiandū mane ꝑspitatis mīām tuā Et vitatē tuā p noctē aduersitatis. In decacordo psal. cū cātico i cythara

Cōsideratō vicesiāscda quō ser. passiōl sit vtil ⁊ quō n̄ ⁊ quō discretō q̄nꝫ pmit tit passioēs tam vicōsas ꝙ laudabiles.

Assiōles s̄moēs assumi pn̄t ut iducāt hoies ad virtutē. vitate tn̄ ⁊ discretōe sēp obs̄uata. Laudat aristoteles in rethoricis illa iudicia apd̄ que ꝓhibent dici sermones passiōles ⁊ vbi veitas nuda ꝓponi iubet. Rōe id quidē. si nulla ex pte iudex querētur aliūde diuerti a tramite recto iustitie. quēadmod̄ si nullos vn̄ꝙ fieri ɔtigerꝫ palogismos. ars de sophisticis ⁊ elēchis frustra eēt. Sꝫ cū psuasioēs passiōles quotidie fiei cernam⁹ adūsus veitatē tā p nosipōs i quibꝫ hitant hmōi passioēs ex corruptela pcc̄i. ꝙ p alios. Quis ꝓhibueit sicut arguit aug⁹. q̄rto de doc. xp̄ian̄. q̄s iꝙ ꝓhibueit eloquētiā seu p suasioēꝫ ēthicā iducī licē ꝓ defensioē vitatis ⁊ ꝓ sua i cordib⁹ hūais plātacōe ut libet et obediēt audiat veitas adūsus palliatā ⁊ fucatā flitatē

Addim⁹ in ɔsideracōe· q̄ veritas tamē a dis
cretio semp obseruet. Male eni p veritatē
certaret falsitas. Qm̄ nō sūt mala ut bona
eueniāt. Silit nec asserēda falsa sūt ut veri
tas ɔfirmet. Proinde si monē q̄sieris aliq̄z
p sermoēs passiōles nō obsuata discrecōe
Nihiloi⁹ magis effeceris q̄ si equū velocē
stimulares ad currēdū. Sicut eni discretio
sine affectōe passiōli iacz· sic affectō sine dis
cretiōe p̄cipitat. Qua ī re placeat attēdere
q̄s idustrias obseruat discrecō· discrecō p
mittit passioēs aliq̄s vicōsas succrescē dū
virtutib⁹ curā impendit· Docet quippe eam
euāgelica pabola d nō extirpādis p oī tpe
zizaniis ne sil eradicetur a triticū· Raro eni
vel nūq̄ germiat triticū in nob v̄tutis sine
zizaniis a paleis alicui⁹ vanitatis· p̄sertim
cū p̄mū nccē sit eē illud qd aīale est scdm
aplūm· deinde illud qd spūale. Viderint g
q̄ indiscrete se habeāt eruditoēs puerorz l
aliorz aīalium hoim qui parz drūt in morib⁹
a pueris si protin⁹ eos q̄sierit exuere ab oī
passiōe vitiosa· eos velut ad spūualē sene
ctutē sbito pueheré ɔtēderint. Si demū sine
ordie et tpe zel⁹ eorz nō scdz sciam in placa
bili feruoē ymo furoē passiōez oēz pseq̄ mo
liat· Amplius vero pmittit discrecō passiōes

aliquas germinare vel crescere. non quia placeāt aut pulchre sint. sed ne deteriores inualescāt passiones. sicut retunditur clauus clauo. Et dolor est medicina doloris. Sic enim respectus hūane laudis vel timor infamie vincit aliqn̄ turpiores adulteriorum et stuprorum et rapinarū aut alioꝝ hmōi flagicōrum opacōnes Sic tolerabilius est permittere diuisionem odiosam fieri inter quasdā personas ꝙ impudico se amore cōmaculent. Sic ad felicē reipublice ministrationem inducūtur ipsi principes aliqn̄ ꝑ fame repromissionem Sic ad litteras cognoscēdas prodest pueris emulacō quedā licet vicōsa ut socios erupent. Rursus discrecō sicut ꝑmittat passiones aliqs vituꝑabiles. sic aliqs laudabiles ꝑsertim feruidas a sublimes qn̄ cessat inducē si indectelorē exitum eas versum iri cognouerit utputa si parere sibi. si frenum suum pati postea recusarēt Non enim presentia tantūmodo spectare satis habet discrecō sed rerū exitus prudenter ipsa metitur. Nihil quidem sublimius sed nihil periculosius et temptacōnibꝫ magis expositum ꝙ ambulare per viam affectionis amorose dū vehementiā in se habꝫ sic amor uti. z. d. t. vehemētissiā est passionū

Postremo placꝫ ipsi discrecōi sobria mēs ꝗ modesta si tñ sollicita est ābulaē cum deo suo p viā mādatoꝝ suoꝝ ꝗ hec via regia a prib; trita· tanꝗ̄ si iumentū sit apud deū tanꝗ̄ preterea sit asina quā agitat ihūs i ihrlm̄ pl⁹ inꝗ̄ placet tal' q̄dā rudis mens ꝗ arida terra sine aqua · ꝗ̄ si reiecto freno discrecōnis q̄reret ductu ꝓpoꝝ affectuū in mirābilib; supra se p ꝑrupta mōtiū ɔtēpla cōnis p alta ꝗ sublimis sapiētie p desideria flāmātia · quib; accēdit· felicit' quidē si dis crecōni sēp inheserit saluare se in monte et illic despectis ỽmis iubilare deo i decacordo psalterio cū cātico in cythara ꝗ cū ꝓpheta Abacuc dicere ex sētētia . Sup excelsa mea deducet me victoꝛ in psalmis canentem·

Explicit tractatus notabil' de passionibus aīe· Edit⁹ a mgr̄o Johāne Gerson Cācellario parisiensi necnō professore sacre theologie eximio·

de male rñdendo caueant. Malos rumores fugiant vnde in domo malũ oriri possit seu discordia etiam reportaẽ vitent. Missi cito reuertantur. Mercedem suam in superbia vestium non expendant. Ita viuant in humilitate ut labor eorũ fit eis in remissionez peccatoꝝ suorum. Ad mercatores

Egula mercatorum est. ut non die dominica mercentur nec periurent ab iniusto sibi caueant lucro nec ad diẽ vẽdant vel carius propter dilacõnem ut debitum suum tempore promisso soluant. Nec scientes mentiantur. Equam stateram habeant equa pondera et equam mensuram Ad

Egula tabernatorum tabernatores est. ne permittant ludere ad taxillos in tabula sua neq; i taberna sua deum blasphemare non permittant nec meretrices recipiant de nocte plenam mensuram dent omnibus. vinum cũ aqua ad vendendum non misceant nec aliqua pocula vel fercula aliquo modo ad vendendum defraudent

Egula ad hospites est Ad hospites ꝙ malos in hospitio suo nõ pmittant vel scienter recipiant nec hospitib9 suis furẽtur auenam vel fenum nec sustineant ꝙ hospites scienter fornicentur i hospitio suo

Incipit tractatulus bon⁹ eiusdē
de modo viuendi omniū fideliū

[R]egula Ad nobiles pͥma regula.
pͥma q̄ spectat ad nobiles potētes
⁊ scabinos. ne paupes videlicet p
potēciā suā opprimāt ⁊ a sbditis su
is opprimi pmittāt. Malos vsus i vill' suis
destruāt. Causas paupm viduaꝝ ⁊ orpha
noꝝ libent' audiāt ⁊ cito iuste iudicēt. Mu
nera p iudicio faciēdo l' festinādo aut ētardā
do nō accipiāt nl' a sbditis suis extorqant.
[R]egula ad milites tāgit Ad milites
luce tercio Neminē ɔcuciatis .s. ipsoā
p potēciā indebite. Nemini calūniā faciatis
in reb3 quā p miliciā facē possetis. Et ɔtēti
estote de stipēdijs vr̄is ⁊ ēdditib3 vr̄is ml'
tis tpib3 accipiēdo vero ad defēdēdā patriā
Math. xviij. Nō sine cā gladiū portat ⁊c.
[R]egula simpliciū quo Ad simplices
ad ecciā ut ieiuni ad missam veniant
In missa nō loquātur nec circūspiciāt. Añ
missā orarē debēt ut grām dei ēcipiāt In mis
sa memoriā passionis xpi habeāt. añ euan
geliū sācti iohis nō exeāt. Sermoēs libent'
⁊ diligēter audiāt. Et referre post missam
grās deo satagāt. Ad Epōs ⁊ platos.

Egula epõꝝ ⁊ prelatoꝝ satis patet ad Thiō.3. Oportet epm sine crimie eẽ si cut dei dispensatorẽ. Et Math.xx. Qui maior est vrm sit vester minister .ij. Cor.vi. hortamur vos ⁊c. Est aũt offitiũ epi malos corrigẽ ⁊ arguẽ bonos ⁊ pusillaimes pacificare Quia sic dñs petro i psoã cuiuslibȝ plati ait Pasce oues meas Et Thess.v. ffres corripite inqetos ↄsolami pusillaimes. De istis .i. ad Thiō.3. Predica vba insta oportuẽ. argue. obsecra i oi patientia ⁊ doctria. Et gal vi. Si ꝓoccupat⁹ fuit hõ in ãquo delicto ⁊c.

Egula clericoꝝ est hec Ad clericos doctriaȝ vitã scãȝ famã odoiferã. Heb. v. Sacerdotes hñt hostias pro delictis suis offerre Et aug⁹. i rgl'a sua. Sit vob cor vnũ ⁊ aia vna in dño. ps. Sacerdotes tui iduãt iustitia. Colocen.iiij. Induite vos sicut electi dei visceã mie ⁊ pietatis hñtes. Ad rligi.

Egula rligiosoꝝ est viuere in obedientia castitate ⁊ paupertate. Et debent deuote orare et cõteplari ⁊ carnẽ mortificare ↄtra vitia ⁊ cõcupiscẽtias. vñ Aug⁹. in regula mõchoꝝ In oib⁹ ⁊ sup oia ametur ⁊ honorificetur deus. Et hugo de sancto victore de claustro aie Sũme religiois regula i hoc depẽdet ut prelati custodiãt subditos suos

Subditi prelatis benigne obediant. deuoti sint senes Juuenes vero laboriosi. Sit honestas in habitu. Mediocritas in victu. sint in claustro assidui et ad iniuriam tardi. non sint ciuiles sed claustrales. Sint intenti psalmis non causis. non sit rumor in claustro sed dilectio in capitulo. non lites sed confessio in choro sit sancta simplicitas et circa altare reuerentie honestas

Egula diuitum ne aliquid Ad diuites iniuste acquirant. ne propter diuitias suas paupes vicinos suos despitiant. paupes sustineant Operariis suis bene et cito persoluant adulatores nec adulatores in mensa recipiant. diligenter et libenter ad concordiam vicinorum suorum laborent

Egula pauperum ut diui Ad paupes tibi libenter et fideliter seruiant nec diuitibus propter diuitias suas inuideant nec propter paupertatem adulacione vel detractione peccent nec impatienter sed gratanter paupertatem sustineant nec iniuste ditari cupiant. nec ecciam propter diuitias vitent. Nihil furti a familia suorum vicinorum nec ab aliis retineant.

Egula virginum. Non sint Ad virgines loquaces sed simplices corde et habitu ad virginitatem matris christi cogitent et eam diligant Choreas vitent. Inter iuuenes non sedeant. nec se ab eis palpari permittant. non ament aliquem

illicito amore. Adulatores neq3 adulatrices recipiant nec audiant. orones libēter dicāt Sordida verba et inhonesta fugiāt Ad

Egula viduarum ē ut ɔtinētiā viduas diligāt et in vestibus humilit se hēat et oro nibus libēt īsistāt. hoies suspcōs i hospicio suo nō rcipiāt d ɔsilio pbrorum se gubnēt et viuēt Sāctā ānā et elizabeth viduas cogitēt famī liā castā hēant. paruz p vicos currant Ad

Egula nuptarum est Thiō. nuptas honorare supioēs. diligē maitū regē fai liā diligēt gubnaē domū et seipaz honestā et irrephēsibilē ondere siue exhibē Ad

Egula mulierum est q nō se mulieres indecēt ornatas ondant. aures. collū guttur et caput tegant. huiliter in eccia et vbiq3 se habeāt. nec alias muliēs per sup biam suā īuēt Ad maritos et vxoēs

Egula virorum ad uxores et ecōuerso po nit Eph. vi. viri diligite vxoēs vras si cut et xps dilexit ecciaz suā. vxor autē tieat virum suū. ij. Cor. z. viri cohitātes scdm ɔsciaz quasi infirmiori Parentū ad filios

Egula pntū ad filios Eph. vi. vos prēs nolite puōre ad iracūdiā filios vros sed educate eos in disciplina et correctio ne dei. Cor. xij. Non debent filij parentibus

thesaurizare sed pentes thesaurizare filijs
Egula filiorum ad Filiorum ad pentes
pentes est quod parētes honorēt et eis in
bonis obediāt. nec eis sua furent ante eos
nō respōdeāt. a maledictioib9 oino se caue
ant. Cū pentibus aliqñ ad ecciam vadant
libent in negocijs pentū suorum fidelit laborēt.
Egula dñorum ad dñorum ad seruos
suos. Eph. vi. vos dñi. eadē facite ill
remittētes minas et soluite dño qd iustum
est et equū seruis pstate. Sciētes quod et vos
dñm in celis hētis. Ecci. vij. Ne ledas seruū
tuū in veitate opantē. Seru9 sēsatus sit tibi
dilcūs quasi aia tua. nō defraudes eū libertate
neqz inopē delinqs illū Seruorum ad dños
Egula seruorū ad dños. Colocen. tertio.
Serui obedite dñis carnalibus nō ad
oculū seruiētes quasi hoibus placētes. sed
in simplicitate cordis timētes deū. Sciētes
quod a dño accipietis retribucōez hereditatis
pma pet. scdo. Serui subditi estote in omni
tiore dñis vris nō tm bonis Ad familiā
Egula ad familiā. Ne fraudē dñis suis
in seruiendo negligēdo faciant. fideles
sint in rebus suis custodiēdis nihil ab eis
auferāt occulte nec alios facere permittāt
nūtiū malum nō faciāt vxori l filijs dñi sui

de male tñdendo caueant. Malos rumores fugiant vnde in domo malũ oiri possit seu discordia etiam reportaẽ vitent. Missi cito reuertantur. Mercedem suam in superbia vestium non expendant. Ita viuant in humilitate ut labor eorũ sit eis in remissionez peccatoꝝ suorum. Ad mercatores

Regula mercatorum est. ut non die dominica mercentur nec periurent ab iniusto sibi caueant lucro nec ad diẽ vẽdant vel carius propter dilacõnem ut debitum suum tempore promisso soluant. Nec scientes mentiantur. Equam stateram habeant equa pondera et equam mensuram Ad tabernatores

Regula tabernatorum est. ne permittant ludere ad taxillos in tabula sua neq; ĩ taberna sua deum blasphemare non permittant nec meretrices recipiant de nocte plenam mensuram dent omnibus. vinum cũ aqua ad vendendum non misceant nec aliqua pocula vel fercula aliquo modo ad vendendum defraudent

Regula ad hospites est Ad hospites ꝙ malos in hospitio suo nõ ꝑmittant vel scienter recipiant nec hospitibꝰ suis furẽtur auenam vel fenum nec sustineant ꝙ hospites scienter fornicentur ĩ hospitio suo

Iustam bonam rōnabilē computacōem cū hospitibus suis faciant Ad Senes

Egula ad senes ē. In ecclia libēter taceāt. Iuuenib9 bonū exēplum pbeāt de maledicēdo siue malefaciēdo ipōs rephēdant. Turpia verba ne habeāt nec laudēt malicias coram iuuenibus. Mulierculas a bono non retrahant. Nec iuuenes laudent in supbijs suis Ad omnes

Egula ad omnes ē. ut excōicatos vitēt. nō se iebrient. paupes p posse suo sustineāt. Sacerdotes et religiosos et ecciāz vbiqz honorēt a deuote ab eis doctrinam audiāt. festa bene custodiāt decimas rite soluant. detractioēz caueant. ab adulacōne. a blasphemia. a mendacio. a periurio. ab assiduo iuramento. a turpib9 verbis. a maxiē. a luxuriosis verbis se abstineant qr circūstātes et audientes ab eis inflāmant Precepta ecclie teneāt. Penitencias sibi iniūctas diligēt impleant. Alter alterum ad bonum opus inuitet a de malo rephendat dent libenter elemosinas. quia sicut aqua extiguit ignē. ita elemosina extiguit pccm Missas. sermoēs a ↄfessiones libēter colāt et frequentent. Ablata ēstituant. quia nō dimittit pccm nisi restituat ablatū. ut dicit

augustin9. In vespere a. In fine vite tormẽ
ta inferni a gaudia padisi cogitent.

Egula oim pomit. Math. xxviij. Bapti
zantes oēs gentes In noie pris et filij
a spūs scti. ut scdm illud Johis primo. oēs
credēnt per illū ꝙ pek. z. In fide autē vnanī
mes. in oioe estote cpaciētes fratnitatis
amatores misericordes modesti huiles nō
reddētes malum ꝓ malo ac̃ Ecciastes vltī
mo. Deū time a mādata eius obserua hoc
est omnis homo ac̃. Vnde ad Gal. vi. Qui
hanc regulā secuti fuerint Pax super illos
et misericordia. Amen

Expliciunt regule pulchre eiusdem de
modo vivendi omnium fidelium.

... de passionibus aie

P iiije

de passionibus ane

Incipit tractatus nobilis de passioni
bus aie. venerabil' mgri Joh. gerson.
Assionu̅ feruore̅ effectu̅ ⁊ origi
nem cognoscé. prodest aie ad
deuocõnis scolã võte.. Sane
queadmod su̅ma vicior est tra̅
siisse in affectu̅ malitie ita ut ia̅
ipsu̅ vitiu̅ ex intimo sẽsu placeat sic culme̅
virtutis est transisse in affectu̅ iustitie. Affe
ctus vero ul' est passio ab agente derelicta
in potẽtia cognoscẽte. l' similitudine̅ hz pas
sionis. No̅ est au̅t deuocõ sine affectõe. Na̅
deuotio quid aliud est q̄ꝫ extensio vel eleua
cio mẽtis in deu̅ p piu̅ et hu̅ilem affectum.
Rursus ois virtus cu̅ sit affectio moderata
⁊ ordinata. viciu̅ ex defectu modi ⁊ ordinis
in affectibꝫ pueniat. nunq̄d no̅ salubris erit
affectionu̅ passionaliu̅ cogñicõ. Passionu̅
quippe ignorata qualitate neqꝫ virtutu̅ ne
qꝫ habituu̅. ymo nec ipsi⁹ hoïs neqꝫ tẽpta
cõnu̅ suaꝝ multipliciu̅ poterit sufficiẽs noti
cia vel ars adipisci. Quo pacto deniqꝫ sic
oportꝫ orabim⁹ mẽte. orabim⁹ spu̅. iubilan
tes in cordibꝫ nr̃is ⁊ laudãtes deu̅. In psal
terio decacordo cu̅ cãtico in cythara. si desi
deriorꝫ ⁊ affectionu̅. q suaue̅ hãc armonia̅

reddere hnt naturā ignorauerim⁹. Sentiūt
ab ydeotis et simplicibꝰ aliqn̄ expimētalit
tales affcūs nec negam⁹. verūptn̄ addicō
doctrine multū ꝯfert. Hac ꝯsideracōe pmoti
fūt sancti pres noiatim poemen et arsem⁹
In quoꝝ ore vix n̄ de passioibꝫ carū smo v
sat. Pretfn̄ igit materiā de passioibꝫ et eaꝝ
ꝯdicōibꝫ. de caus et effectibꝫ de mō q̄ vtēdi
es placuit sb aliq̄bꝫ ꝯsideācōib⁹ ptractare
Id qd reliquū eit multa aūt ēliquet inuei
et apd scm̄ thomā i pma scde septia q̄stio
ne vicesimascda et deiceps. Additis quos
allegat doctoribus diffinicōnem
Prima ꝯsideracō i q̄ ōndit q̄ sit passio p
Assio ē inclinacō q̄dā l coaptatio
seu silitudo et ꝯueientia delicta ab
agēte ipassum p quā trahit quo
dmō ipm passum ad agēs ā cidē
coaptat l assilāt et ēfugit ꝯtrariū Cēte quē
admod ignis gnans ignē ex aere ēliqt i ig
ne geito caliditatē et leuitatē q̄ leuitas suo
pōdē l tractu mouꝫ sursū ad silēꝫ ignē et dū
illic ē q̄escat odit vero locū deorsū tā q̄ sibi n̄
ꝯueiētē. Et ēfugit ipm nec q̄etē hꝫ i illo. Sic
hoꝝ ꝓportiōlit affcūs p aōrē ad aliq̄d idinat
ad illd et si n̄ hꝫ desideāt et ꝯcupiscit ipꝫ et si a
dipiscit q̄escit et delcāt i eo odit vero ꝯtrariū

ꝗ horret approximacōem ei⁹. ꝗ ſi ei ꝯiungit̄ dolet ꝗ triſtatur. Et hec ſunt ſex paſſiones. tres ꝛ̄ſpcū boni ſimplicis ꝗ tres ſimiliter re ſpcū mali. ꝓut inferi⁹ docebitur. amor. ꝯcu pia. delcātio. odiū. fuga. dolor. ꝉ inq̄etudo.

Secūda ꝯſideracō vbi oñdit ꝙ etiā in rebus pure naturalibꝫ ſit inuenire paſ ſionem. ꝗ de varijs noibus eius.

Paſſio quelibꝫ inſequitur cogniti onē ꝉ ꝯiūctam ut in cognitis. vel nō ꝯiūctā ut in nō ꝯgnitis. Habꝫ itaqꝫ q̄libet ens naturale ſuas inclinacōes certas tanꝙ rememoratū ꝗ di rectū ab intelligētia nō errante q̄ deus eſt Agit quippe deus oia tanꝙ ſūmū bonū ſui ipſi⁹ diffuſiuū. Et ꝓpter ſeipſū creauit oia tanꝙ finis oim Ideo bonū q̄d hꝫ racōeꝫ effi cientis ꝗ finis ponit̄ a beato dyoniſio p̄mū nomē dei. Cōſequēs eſt igit̄. ꝙ in re q̄libet derelinquat deus paſſioneꝫ que ſit aſſimi lacō queđ vel coaptacō ꝗ ꝯueniētia vel in clinacō ꝗ tendētia ad ipſū ſm ordinē ſue ſa piētie. in qua fecit omnia in numero pōdē ꝗ menſura. hec autē inclinacō gnal̄ ad finē vltimū p fines ꝑticulares ꝗ ꝓximos noiat̄ appetitus ꝉ affectio natural̄. q̄nqꝫ pondus rerum. q̄nꝫ tractus ſeu tendētia. q̄nꝫ ſedus

rerum stabile. quandoque amor innatus quandoque lex quandoque
regula. quandoque instinctus. quandoque equitas naturalis. quandoque
sensus nature. aut aliquo tali vocabulo. sed res
eadem est quod sepe nihil dicit superadditum ad ipsam na
turam neque ut accidens neque ut habitus sed ut
ipsa natura taliter instituta. que ex agente
deo et omnia disponente fortiter et suauiter
habet tendere in talem vel in talem finem et
moueri ad illum si absit vel absens sit non impe
diatur et quiescere in adepto. Odire vero con
trarium fugere quoque. nec in illo quiescere. hoc
somniasse visus est. Eraclitus dicens omnia
fieri per litem et amicitiam. Hoc quoque dixit
aristoteles enuncians bonum esse quod omnia
appetunt. Et hunc esse finem omnium deum
confessus est qui solus sicut est ineffectibilis
ab alio. sic impassibilis solus inuenitur. tam
passione perfectiua. ut est illuminatio in celo
quam defectiua. sic est dolor in corpore anima
to. Nisi forte quis abuti ausus diceret in e
manationibus diuinis. reperiri passionem
Sicut generationem filii passionem diceremus
Et similiter passiuam spiritussancti spirationem

Consideratio tertia de passionibus con
sequentibus cognitionem coniunctam
Et hoc in communi.

Assio sequēns cognicōem cōiun
ctā recipitur in oī virtute ꝯgnitiua i
qua passiones derelicte ab agēti
bus inchoantur ⁊ terminantur in
appetitiua virtute . ita ut passio talis gn̄ali
noie describi possit ꝙ ē inclinacō vel mot⁹
ꝓueniēs ex ꝯgnicōe ł apphēsione alicui⁹
ut ꝯuenientis ł discōueniētis pn̄tis ł absē
tis Et siquidē motus ille q̄ quādoqꝫ successi
uus ē . qn̄qꝫ ꝑmanēs vł inmanēs sicut est
amare . Si in quā ꝯsequitur ad cognicōem
pure sēsitiuā sic dicit̄ passio aīalis Si vero
sequitur ꝯgnicōnem ipi⁹ racōis deliberātis
vel dictātis de ꝑticularibꝫ agēdis sic dr̄ pas
sio volūtaria vel rōlis vel consciencīosa . Si
vero seq̄tur ꝯgnicōnem pure intellectualē
seu mentalē in cui⁹ lumine ꝯgnoscuntur ꝓma
pn̄cipia moralia sic pōt noiari passio synde
resis ł mētalł excess⁹ ubi fit raptus ⁊ extasis
Et ita q̄drupler gen⁹ passionū potest apd̄
hoīez inueniri nl̄iū . aīaliū . rōnaliū . intellcū
aliū . Et qm̄ apd̄ phōantes pn̄cipalis s̄mo ē
de passionibꝫ ꝯn̄tibꝫ ꝯgnicōnē sēsitiuā tam
in aīalibꝫ q̄ȝ in hoībꝫ . eo ꝙ ad illas trāsmu
tatur corp⁹ trāsmutacōe sēsibili . Et ad trā̄s
mutacōes istas similit̄ ipē passiōes aliqn̄
ꝯsecūtur . existimam⁹ ꝓ donc ū tractaē ꝓmo

sepatim de passionibus hmoi aialibz qbus
ognitis facile erit p silitudinē ꝯ coaptacoēz
de reliqs tā naturalibꝯ qꝫ volūtariis qꝫ itel
lcūalibus habere sermonem

Consideratio quarta quomō tripliciter
cognoscantur passiōes animales

Assiones aiales cognoscuntur ex
subiecto. obiecto. ꝯ effectibꝰ. Suū
equidē subiectū est. vis appetitiua
sensualis. q respicit bonum tpale
pticulare hoc vel illud tanqꝫ sibi ouemiens
ꝯ malum tanqꝫ discōueniēs et hoc sub rōe
omodi vel incōmodi. qꝛ ratio iusti ꝓprie nō
est ibi nec scdm eā ꝓprie sumūtur passiōes
sed magis ipse virtutes in ipsa ratione et
mente. Causatur ergo motus quidam in
appetitiua virtute consequenter ad appre
hensionem virtutis cognitie sensualis exte
rioris vel interioris. Cuiꝰ obiectū est verū
simplex velut quedā adeqtio rei cognite ad
ognoscentem. Bonū vero supaddit oueniē
tie rōem. Et qm bonū omodi pōt osiderai ab
solute sine otradictōne aliq vel osiderat nc
ut absēs. nūc ut pñs. nc ut arduū ꝯ diffici
le atqꝫ ita ꝓportiōbilit dꝫ malo ꝓpterea scdz
hoc diuisificat ꝉ ramificat virtꝰ appetitia ꝯ
silit passiōes. Et qꝛ ꝑpe viriū appetitiarū. alia

ꝯcupiſcibilis. alia dr̄ iraſcibil̄. q̄rū diſtinctō ſumitur ex obiectis. Nā vis ꝯcupiſcibil̄ reſpi cit bonū vel malū non ſb̄ rōne aliq̄ difficulta tis aut arduitatis. ſʒ qm̄ multa ſupueniunt nata impedire ꝯcupiſcibilē in ſua inclinacōe vel tendentia ad q̄etē circa bonū. Et in odio fuga vel inq̄etacōe circa malū. Hinc data ē ei tanq̄ ꝓpugnatr̄ ipa virtus iraſcibil̄ q̄ ten dit in bonū adipiſcēdū ꝉ malum depellēdum q̄le nullum in deo repit̄. Jdeo nec iraſcibilez habet vllam.

Conſideratio quīta de numero et ſuffici entia paſſionum et quare paſſio ire non habet contrarium.

Paſſionū numer⁹ et ſufficientia ſui tur tā a ſubiecto q̄ ab obiecto vis itaqʒ ꝯcupiſcibil̄ vel reſpicit bonū commodi abſolute et ſic cauſatur amor vel libido q̄ vel eſt coaptacō ul̄ inclina tio q̄dam ad bonū cōmodi vel reſpicit illud ut abſens et ſic cauſat̄ deſideriū et ꝯcupiſcētia ſeu cupido vel cupiditas q̄ſi ſatagens illud adipiſci. Vl̄ reſpicit bonū ꝯmodi ut iā adep tum et ſic cauſat̄ delectacō vel leticia vel vo luptas. Dicēdū q̄ eſt ꝓportionalit̄ de trib⁹ alijs paſſionib⁹ reſpcū mali ſeu incōmodi quale ſi apprehendit̄ abſolute ſic eſt odium

qd est discōueniētia quedā et disproportio passi ad ipm malū. vel apphendit malū ut absēs licet ut imminēs ꝛ sic oritur fuga vel abhoiacō ꝛ horror. Aut apphēdit ipm malū ut iam pn̄s ꝛ sic orit tristitia. dolor et angustia cū similibꝫ. Et ita sex ēpi9 passiones in ꝯcupiscibili. tres respcū boni. amorē. desiderium ꝛ delcātionē. Et tres ēspcū mali. odiū scilicꝫ fugā ꝛ dolorē. Rursus ipā vis irascibilis cū non respiciat bonū vel malū nisi sub racōe difficilis ꝛ arduū ad adipiscendū vel fugiēdum q̄le nullū est bonū vel malū ut presens. ꝓpterea manet solum in tendentia ł fuga. nam quicq̄d est presens vel acceptū ut tale est cadit in rōnē ꝯcupiscibilis. Tēdit ergo vis irascibilis in solum bonum vel malum absens tanq̄ difficile. ad optinendum vel refugiendum seu depellēdum. Et siqdem hoc fiat ēspcū boni futuri cū fiducia adipiscēdi. sic dr spes. Si cū diffidentia sic dr desperacō. Si vero fiat respcū futuri mali. et hoc cū fiducia repellendi ꝛ oppugnādi. sic hēmus audaciā. Si cum diffidētia sic metus aut timor exoritur. Et vtrobiqꝫ fiducia vel diffidentia potest inueniri nunc cū certitudine nunc sine certitudiē q̄uis iste passiones certitudinem magis importare videantur

Sic ergo q̄tuor hēm⁹ passiones in irascibili duas respcū boni difficilis futuri. spez et de speracōez Et duas respcū mali futuri diffici lis audatiam ⁊ metū seu tiōrem Supad dic̄ quīta passio r̄spcū mali pteriti quā dici⁹ irā dū vis irascibil̄ assurgit ad vīdictā illate iniurie q̄ iniuria apphēditur ut lesiua ꝓpe excellētie ⁊ inductiua minoratōis seu vilipē sionis. Ideo querit̄ vicissitudo q̄d ā lesiōis tanq̄ agēs cōtra paciatur ut dignū ē ⁊ sic fiat quedā eq̄litas et hoc apphendit ur ut difficile l̄ arduū. Sed cur hec passio nō h̄z ꝯtrariā. Respondem⁹ q̄ virtus irascibil̄ sic obfirmetur q̄ nullomō satagat vel audeat assurgere in vīdictā iniurie iam illate hoc nō fit nisi duplici causa. Vna q̄ malū app hendit ur ut pn̄s ⁊ ineuitabile et ita cadit sub rōe tristabilis ⁊ dolorosi nec exit rōnem ꝯcupiscibil̄. Aut hoc fit q̄ vis irascibil̄ nō satagit in vindictā et ita cadit a rōe ire q̄ reputat q̄ iniurians satis ꝯtra passus est aut ꝯtra pacietur sine vlla difficultate q̄n cūq̄ placuerit et ita q̄etatur seu quiescit et quodmodo delectatur tanq̄ in adepta vic toria. Et iteꝝ spectat ad ꝯcupiscibil̄ rōnem

Consideratio sexta de ordine passionū inter se et earū originatione abinuicem

Passionum aīalium prima et velut vnica radix est amor seu libido Amor quippe aialis est inclinati o vel motus consurgens in aīali ex apprehensioē boni. l' tanq̄ȝ boni sibi. ut pote q̄ȝ valet ad suū esse vel bene eē ꝯseruādū Cū igit̄ bonū pri⁹ sit q̄ȝ malū. Nā malū nō dr nisi ꝑuatio boni. et hitus nō ē dubiū ꝑor ē ꝑuacōe. vn̄ nec aliq̄d odio habetur nisi q̄ȝ alicui qd̄ diligit̄ apprehēdit̄ eē ꝯtrariū. Sup est ut oēs passioēs r̄spcīu boi p̄cedāt eas q̄ circa et de ꝓprio malū r̄spiciūt tā i cōcupisci bili q̄ȝ irascibili. Int̄ eas vero q̄ circa bonū versātur ut sūt. desideriū. delcātio. spes. despe racō. Amor q̄ absolute bonū r̄spicit p̄cedere habet passioēs hn̄tes pro obiectis bonū ut absēs l' ut iā adeptū vel ut futurū et arduū aut sub aliqua tli ꝯtracta racōe. Habemus cōsequēter q̄ȝ vis ꝯcupiscibil' ꝑor ē ad iras cibilē q̄ȝuis passioēs irascibiles frequēt̄ ad ꝯcupiscibilē t̄minētur ut spes l' audatia ad delcācōez si vicāt desperatio et met⁹ ad t̄sti ciam si vincātur cadūt Inueniem⁹ ꝑterea q̄ȝ oēs passioēs r̄ducunt̄ ad q̄tuor p̄ncipales duas in ꝯcupiscibili, q̄ sūt delectacō et dolor

Et duas in irascibili q̄ spes et metus appel
lātur. Sed et sb̄ generaliori ↄsideracōe oēs
reducūtur ad duas secūd duplicē rōnē scʒ
boni ⁊ mali. Et ille sūt delectacō ⁊ dolor Tā
dē fit oīm ad vnā velut radicalē originem
ↄ̄ductio scʒ ad amorē licʒ ↄsūmatior et pn̄ci
palior passio sit delectacō consequēs hūc a
morē ⁊ q̄escit i re iā adepta. āpliꝰ vero licʒ
amor seu libido sit p̄ma passionū. sortit̄ tn̄
ipa ↄcupiscibił nomē a ↄcupiscentia vł cu
pidic etiā secūd fictionē poeticā dr ꝙ cupi
do deꝰ amoris eius ⁊ filiꝰ veneris. Et hoc ꝙ
bonū absēs ł desideratū magis facit se sētiri
ceteris pibus rōe defectus et indigētie. tan
ꝙ̄ opposita iuxta se posita magis sentiātur
Similē assignare possumꝰ causaʒ cur irasci
bilis ab ira pociꝰ ꝙ̄ a spe vł audatia noiet̄
Jra quippe respicit minoracōēʒ seu vilipēsi
onē q̄ int̄ mala maxime fugit̄. sicut ex ad
uerso excellētia magis appetit̄. Et ita appe
titur ut vite ꝓprie aliqn̄ p̄ferat̄. quēadmo
dū introducit poeta euualꝰ rūdit visū. Et
hic est animꝰ mortis ↄtēptor ⁊ illū. Qui vi
ta bene credat emi quē queris honorem.

Cōsideracō septima ꝙ passiones bruto
rum pulchre sunt et bone.

Assiones oēs in aialibus brutis censēde sūt bone. et pulchre. Exem pli grā. Audatia et aiositas in le one et gallo. Ira in tigde a apro Voluptas in porco. hirco et passere. Timi ditas in lepoē a oue. Fraudulētia in vulpe Adulatio in cane. Supbia i equo. Tristitia a melācolia in catto. Auaritia i cornice Ita q passiones iste neq male sūt l deformes in genere moris cum desit ipis aialibus ar bitrij libertas in q fūdatur ratio laudis seu vituperij. Neq turpes dici possunt q male in genere entis quoniā ens bonum et pul chrū ouertūtur. pterea tm̄dem habet qlib res. sit substantia. sit accidēs. de bono et pul chro quantū de ente. nec habere potest ma lum otrarium. Amplius vero quelibet res naturalis dirigitur in suis motibus ab intel ligentia non errante ut dictum est iam ex sententia phoꝝ. cui cōformās se augustin9 dixit q de9 sic res quas cōdidit āministrat ut eas pprios motus agere sinat vbi aūt de est error et adest rei id qd sibi est pprium desit a turpitudo necesse est. Qd passiones in brutis aliquando turpitudinis arguim9 vel horremus a odimus et expugnamus Respondem9 hoc ideo fieri q nob a desiderijs

nostris aduersantur inferūtq3 lesionē aut aliqua tali rōe. Monstra ꝑinde q̄ videntur esse peccata et turpitudines in natura quō ad causam primā ꝛ finē vltimū relata pul chra sint vidē facile est.

Cōsideratio octaua ꝙ aiales passiones in statu peccati plerumq3 turpes et ma le sūt in homine.

Assioēs aiales in hoībꝫ viatoribꝰ sūt utplurimū vituparabiles male et turpes. Inueniemꝰ hoc esse ve rū nō solū ex determinacōe fidei s3 ex naturali deductione si ꝓsperexerimꝰ condi cionē et finē scđm quē hō ꝯditꝰ est. Homo nāq3 cū sit nature rōlis. ipē factꝰ est ut dis cerneret inter bonū ꝛ malū ꝛ ut maiꝰ bonū magis diligeret. Constat vero deū esse su mū bonū. Ordinatus ē igitur hō ad cognos cendū ꝛ diligēdū deū in quo stat sua iusticia seu bonitas ꝛ gloria. Oport3 q3 ut hoc asseq tur aliqn̄ hō. alioqn̄ frustra et insipienter ad hūc finē fuiss3 ordinatus supra brutalē naturā Ex hac radice veritatis phice seqtur ꝙ hō debet summum bonū sūme diligere. Et magis q̄ꝫ pua bona aut q̄ꝫ mala. Debetq3 ad opacōnes ptis sue principal' q̄ est racō magis inclinari. q̄ꝫ ad illas corporis. debet

quanto erit iustior iustitia morali vel nullo mō vel minꝰ affligi debȝ scđm portioēȝ supiorem ꝛ dimorē ac liberā dirigē iferiorē et ei libere ꝛ fine ɔtradicōe dn̄ari. debȝ habē corpus suū tanꝙ̄ instrumētū ɔforme ratioi in mōrle sez nec impediēs ſꝫ adiuuās rationeȝ ac minꝰ indigens ꝙ̄ corpora inferioꝝ nāꝝ sed oīm istorū ac similiū. videmꝰ in hoībus ɔtrariū ꝓpter passioēs corporis q̄ trahunt aīaȝ ad delectacōnes sordidas ꝛ malas trahūt i errores ꝛ supsticōsas ifamias. trahūt magis ad opacōes corpois ꝙ̄ ad opacōes v̄tuosas. trahūt ad obligacōem. ignorātiā et inquietudinē. trahūt ad afflictioēs et rebelliones ad penā ꝛ mortem plꝰ ꝙ̄ i brutis ꝛ in iustis sepe plꝰ ꝙ̄ in iniustis. Quid supest nisi cōdudere tales passioēs eē ɔtra rōm at debitū ordinem nature p̄mitus institute Hic autē ordo aliter peruerti non potuit et potest ꝙ̄ ex culpa libere ꝑpetrata per ingratitudinem ɔtra deum. sicut vidit qui deplorans dicebat. homo cum in honore esset ꝛc̄ Sed heu iam non similis. sed deterior ꝛ turpior. Sunt igitur passiones huiꝰ mōi vituperabiles quia tollunt obedientiam. Sunt ꝛ male et turpes tanꝙ̄ priuantes in homine ex vicōsa radice modū. spēm et ordinem

et puerſiſſiōs eoꝝ conat⁹ aduerſus elcōs
ſuos ↄuertat in vſū ſue bonitatis. Tñſfigu
rat ſe angel⁹ ſathane ī angelū lucis ſicut
tradit aplūs. qd̓ ſiet ſic pōt vno mō intelli
gi. ut ipē mal⁹ celet innatā malitiā ⁊ horri
ficos affect⁹ ſuos fingēdo ſe placitū pulcꝝ
et benignū ad exemplar bonoꝝ angelorū
Imitādo preterea doctrinas ⁊ obſuacōes
eoꝝdē beatorū ſpirituū ī amore caſtitatis ⁊
virtutū tā ut ſeducāt facili⁹ ꝙ venerētur. ⁊
colant ſicut de⁹. Nā ꝓpter quid aliud inue
nim⁹ in ſupſticōibꝫ magicis. fieri thurifica
tiones ⁊ oꝛōnes deuotas ⁊ ieiunia petit ꝙ
fieri miniſteria ꝑ pueros innocētes niſi ut
efficatius fallat ⁊ colat̄ ſicut deus. Denīqꝫ
quantas habeāt efficacias ad imutacōes
corpis actiones iſte malignoꝝ ſpirituum.
ſcripturā ſacra docet de magis pharaonis ⁊
alibi ⁊ rō certa deducit ꝓcō ceſſo ꝙ demoēs
aliq̄ ſint adūſus quos nobis ē colluctacō
ſicut tradit aplūs. Et idipſū ⁊ ſancti pr̄es
multis ſup̄ numeꝝ argumētis expti ſunt

Cōſideracō decimaſeptima quomō paſ
ſioēs ſpūales a celo diſpoſitiē cauſant̄
⁊ a qualitatibꝫ ſecūdis a celeſti influxu
⁊ ꝑmarū actione qualitatū cauſatis.

Assiones spirituales immittuntur a celo mediate tamē et solūmō dis
positiue similiter a qualitatib9 secūdis
cōsequētibus celestes influxus et
primarū qualitatū actiones. Longus eēt hic
sermo de tradicōe astrologoꝝ quo ad celes
tes actiones in corpus humanū scdm vale
tatem signorū et planetaꝝ et aspectuum ut
quod saturnus inducit ad tristitiam. Jupiter
ad letitiam. Mars ad iram. Sol ad audatiā
Venus ad concupiscentiam. et ita de reliquis
Inde venit distinctio illa. quod planetarū ali9
est beniuolus. ali9 maliuolus. quāuis hoc
nō sit accipiendū de malitia que sit innata
planetis. Inducit enī quātū de se est ad bo
nū sed in hoib9 abusus est. qui bone naturē
inclinacōes deducunt in malum. Poterat
etiam rememorari quo pacto celestes influxus
varias imprimūt et miras tam in lapidibus
quam in herbis et metallis proprietates. sicut in
magnete perspicue cernim9. Sicut preterea di
cūt reꝝ huiusmodi curiosi. quod lapis talis portat9
vel inspectus dat audatiā. alius leticiā. alius
amorē. Hec autem oia quantū habent veritatis
nihil aliud probat quam nrām cōsideracōeꝫ. quoniam
accepcōes huiusmodi fiūt nō imediate i spm̄ rō
nalē sed i corp9 ad cui9 alteracōeꝫ hāc vel illā

non parū inclinatur spūs ad hūc affectum
spūalē vel ad illū in se pducēdū queadmo
dū meorat helise9 enotasse salti dū pphie
spm̄ in se vellet excitari Qd autē demones
dicūtur p aliquas hmōi virtutes allici. vel
eici. vel ɔpelli alteri9 est speculacōis. Vocāt
autē aliq̄ vtutes hmōi. virtutes occultas
sicut auicēna Alij. virtutes a tota spē vel q̄
insecunt̄ formā specificā rei. sicut natuā spe
cifica caliditatis est calefacere. Ita natura
specifica magnetis est sic mouē ferrū. Natu
ra specifica strucōnis digerē ferrū. Et ita de
reliq̄s effectib3 quos nō dicūt fieri ex ɔcur
su l' actione q̄litatū p̄marū ul' ex ɔbinacōe
earū seu ɔfiguracōe queadmod fuit intēcio
quorūdā ad hec pncipia generalia q̄lescū
q3 effect9 inferiores reducē q ul' nō pnt ul'
difficilime pnt i assignacōne tot varietatū
in effectib9 semet euoluē. Inuenimi9 ptea
quosdā phorū opinatos eē sicut ex articul'
pisien ɔdēnatis palā elicit' q3 celestes intel
ligēcie q̄ aiant celū scdm eos talit' agebāt
in spm̄ q̄liter celū agit in corp9 ita ut spūs
se haberet solū passiue ad oēm sciā3 ɔgnicō
nē vl' affecioēm. Et nil agebat s3 agebatur
tanq̄ si obiectū lucidū agat ymaginē sui i
speculū obiectū l' tanq̄ pictor aut scriptor

se agat in tabulã ꝓut etiã boetius in suo de
ꝯsola cõe metro cõmeõrat. Dixerũt rursus
aliqui ꝙ hec actio intelligẽciaꝝ fit libere in
spĩtũ nũc ad hoc cognoscend̾ nũc ad illud
Aliĳ natuꝛ̃ali necessitate id fieri ꝯtendebant
Ponebant tñ ꝙ dispositiõ spũs ꝓut abstra
hitur magis aut min⁹ a carnalib⁹ vincul̾
ꝗ carcẽ ceco corpis iuuat plurimũ vel impe
dit radiosos hos influxus Sic saluãt magi
cam naturalem. sic ꝓpheticã illuiacõez ꝗ ita
de plurimis. Sic ymaginati sũt. auicẽna. al
gazel. alkind⁹. et nõnulli doctoꝝ xp̃ianoꝝ
ponẽtes illustrari q̃ quauẽsũ et hoc posuerũt
aliqui fieri per liberam ꝯuersionem spĩtus
scd̾m duplicem fatiẽ suam nunc ad supioꝛ̃a
nunc ad inferiora. Aristotiles vero nullam
posuit nisi ab infimis fieri cognitionem vl̾
affectionem origınati⁹ ꝗ immediate quem
insecuti sunt omnes doctores catholici dum
locũtur de statu natuꝛ̃e destitute nec eleuate
per raptus aut illustrationes miraculosas
sicut dicit petrus ꝙ non huãna voluntate
allata est aliquãdo ꝓphetia Raptus autem
extasis apud deuotos tunc ideo dicitur fiel
dum illustratur spĩtus immediate de sursũ
quia preter naturalem cursum vite presen
tis hoc euenit.

Consideracō decimaoctaua de passioni
bus causatis ab innata cōplexione et
earum origine.

Assiones spūales iuuantur pluri
mum vł impediūtur ab innata cō
plexione corporali. Auctorizauit
plato ꝙ aīe insecuntur corpa non
quidē naturali nccītate ꝫ ad spm̄ liberꝝ fiat
aspect⁹ ꝫ quadā inclinacōe ꝓut corp⁹ ipsū
subministrat aīe tanꝙ instrumētū. Cōstat
enī ꝙ ad instrumētorū varietatē cōsurgit
in opacōib⁹ facilitas maior vel difficultas
videm⁹ itaqꝫ circa mechaicas artes ꝙ fabꝛ
aliter opatur cū instrumento q̄drato. alitꝛ
cū acuto. aliter cū obtū. Sic et scriptor vel
pictor. Sic erit suo modo de vaia cōplexiōe
mēbrorū ⁊ de hῇs q̄ mēbris ipꝭ sꝫseruiūt
vt sūt spūs corporei. tā radicales ꝙ fluētes
vt est preterea sanguis qui est cōis mateia
tā mēbroꝝ ꝙ hmōi spirituū Circa qꝺ opor
tet attendere iuxͣ tradicōnem medicorū. ꝙ
sanguis sꝫtilis ⁊ clar⁹ insubstāciā. Tpat⁹
vero ī qualitatibꝫ dispōit ad gaudiū mai⁹
vel min⁹ scḋm q̄ntitatem talꝭ sanguis. qui
gn̄at spūs splēdidos aut tpatos. Sāguis
aūt clarus ⁊ sꝫtilis et calidus a dnio q̄lis
est sanguis corpoꝝ in quibus calor rubens

dn̄atur disponit ad velocissimā iram. cū sit velocis inflāmacōis ꝯ mot⁹. sed ira hec mo dicū est durabil. cū omne subtile et tenue facilit̄ resoluat̄. Si vero sanguis fuit sbtil ꝯ clarus ꝫ frigid⁹ qualis est in corpibus i quibꝫ aquositas naturalis fleumatis dn̄at̄ icliāt ad tiōrē et pusillaīmitatē q̄ a q̄busd' vocat̄ cordis debilitas. Et hoc est qꝛ spirit⁹ a tali sanguie gn̄atus est modicus. frigidi tate impediēte suā gn̄acōez. Est etiā grauis ꝯ paꝝ inflāmabilis ꝓpter frigiditatem et hūiditatē. Ideo supest ut sit inept⁹ calefa cere cor ꝯ ab exteriori moueri. ꝓpterea neqꝫ ad iram neqꝫ ad gaudiū neqꝫ ad audatiā pōt inclinar̄. Sāguis aūt grossus et calid⁹ si fuit niger aut tēbrosus et ineq̄lis grossiti ei qui turbid⁹ appellat̄. qualis est sanguis corpoꝝ in quib⁹ calor appinquās fini adus tionis dn̄atur. disponit ad tristitiam ꝓpter tenebrositatē spirituū. ꝯ ad irā ꝓpter calidi tatē ipoꝝ. dispoīt insup ad ptinatiā vel fixā iram propt̄ coꝝ spissitudinē vel grossitiem delet̄ eni tarde nis forma eis impressa et a corpore dissoluūtur. Si vero sanguis fuerit grossus et calidus non tamen turbid⁹ q̄ lis inuenitur in corporibus habentibus cor tpatum ꝯ epar nōbiliter calidū atqꝫ siccū

ſed longe āpli⁹ ſiccū. ⁊ vtētibus dieta me
diocri l' in corporib⁹ tpatis quoꝝ ſanguis
forti exercitio calefact⁹ et inſpiſſat⁹ nondum
cepit aduri ⁊ denigri nōdū diſpoīt ad triſti
ciā ſ; ad ɔſtantē audaciā quā quidā vocāt
fortitudinē cordis. diſponit quoꝫ ad medio
crē irā ꝙ leticia frāgit eā cū ad leticiā ſint
magis ꝓni ꝙ̄ ad triſticiā. S; ſi ex vehemen
tiſſimis cauſis ira fortis excitet' in talibus
tarde ſedat' ꝓpter groſſitiē ſeu ſpiſſitudinē
ꝑdcōꝝ. Sāguis aūt groſſus et frigid⁹ nō
tamē turbid⁹ q̄lis eſt i corporib; cor tpatū
et epar ſicci⁹ et frigidius tpato ſed magis
ſiccū ꝙ̄ frigidū et vtētib; dieta generatiua
de ſe mediocris ſāguīs. reddit hoiē medio
crē in oibus accidētib; aīmi ut non magis
ſit ꝓn⁹ ad hoc ꝙ̄ ad illud. Sed intm̄ differt
ab hījs quoꝝ ſāguis eſt tpatus quoniam
ex diſpoſicōe ſui ſanguis eſt ſolid⁹ ſiue cō
ſtās in inchoatis ꝓpter groſſitiem ſpirituū
ſuoꝝ. Si vero ſanguis ſit groſſus ⁊ frigid⁹
et turbidus ſicut in habētib; epar eq̄liter
frigidū et ſiccū tpato vel ampli⁹ frigidum
et vtentib; hījs q̄ gn̄ant hmōi ſāguiē; diſ
ponit ad celerē ⁊ ꝑmanētem triſticiā ⁊ ad
lentā vel tardā irā. S; ſi excitet' ira ex forti
cauſa nimiū ꝑſeuerat. ⁊ inclinat ad odiū

ł rācorē. Fortitudo tñ ire istoꝝ mioꝛ est ꝙ i
hñtibus grossum ⁊ turbidū atꝫ calidū san
guiēꝫ. Sed maioꝛ ꝙ in hñtibꝫ ipꝫ sbtilē ꝓpł
qd odiū nālił inueteāł in istis. Ecce ꝙ scdꝫ
ista ⁊ similia sumūt medici hğ ꝯplexonū. ⁊
atłbuūt alias cōdicōes sāgneis alias cole
ricis. alias flecmaticis. alias melancolicis.

Cōsideracō decianona i qua oñdił p exē
plū grossum passioēs aliqs spūales dis
positie cāri ex actōe pāꝝ q̄litatū

Assioēs spūales solēt imutaī media
te tñ ⁊ dispositie p actōeꝫ pāꝝ q̄lita
tū Sbseq̄ł hec ꝯsideracō ad declācōeꝫ
pcedētis. Nā varia dispositio sāguis atꝫ spi
tuū cāł pñcipalił a mł'tiplici actōe q̄litatū
pmaꝝ. Sumam⁹ autē ꝓ maūductioē decla
ratia pdictoꝝ exēplū qd in ebriis quotidie
ꝯspicim⁹. Constat eni aliquos pusꝙ vino
se repleuerint tpatos eē ⁊ sedatos i passio
nib⁹ suis ⁊ affectioibus q̄ post vinū habū
dātei sūptū trahunł. Hij ad irā vehemētē
hij ad tristitiā melācolicā. hij ad letitiā ef
fusaꝫ. hij ad spē hij ad tioꝛē. hij ad audaciā
hij ad odiū ⁊ indigcōeꝫ. hij ad benigtatē ⁊
aicitiā. Cur aūt fit hec tāta vaietas nimiꝝ
qꝛ variał acentał dispoficō sāguis et huō
rū atꝫ spitūū ex actione vini ⁊ q̄litatū suaꝝ

Quocirca facile est ppendē q̄ntū opet̄ hec vel illa ɔplexio fixa quodāmō ⁊ pmanens si in accidētali ⁊ trāseūte dispositiōe corporis dissimilr̄ tanq̄ subita ⁊ potēs opatō sibi seq̄t adeo quidē ut si videas ebriū p̄us sobū fere dicē possis ħ utiq̄ nō est ille. Deniq̄ q̄ntū pfit in moāli negocō ɔgnoscē taliū passionū tales origines tā apud se q̄ apud alios vel corrigēdos vel docēdos non operosū est advertere. cū nō eadē videāt̄ ebrijs ⁊ sobrijs scd̄m pħm. aliq̄ pīnde sint ad devotionē ⁊ v̄tutē inducēdi sic vel sic affectati. Quod utiq̄ vidit sapiens mulier abigail q̄ nabal nō nisi post vinū digestū ɔmonuit Hoc in sup lucidissime tradidit. optimus moralis artifex gregori⁹ in suo pastorali.

Cōsideratio vicesiā de passioib̄ ab ymaginatione causatis ⁊ eaꝝ effectib̄.

Assiōes oēs p ymaginatiā v̄tutē. solite sūt vel intēdi nōbilit̄ vel minui. Et hic inserem⁹ de r̄liquis originib̄ ipaꝝ passionum. Itaq̄ q̄antā vim hab̄ v̄tus ymagiātiā tradūt pħantes ⁊ medici p expientie librū edocti dicūt eni ipsā habere virtutē regitiām et immutatiām toci⁹ corporis. Qđ ut facilius innotescat supponam⁹ p̄mo cū pħo q̄ spēs

seu forma rei l' ei9 fantasma seu ymago hz
vim alterandi ꝓportiõbiliter sic habet res
cui9 est ymago. queãdmodũ spẽs ignis ha
bet vim calefatiẽdi. spẽs niuis infrigidãdi
Non tñ in equali gradu ad rem ipam Sup
ponam9 preteã. ꝙ spũs aĩalis delatiu9 est
formaꝝ seu spẽrũ. sicut aer recipit spẽs colo
ris vel alioꝝ sẽsibiliũ. Et hee spẽs licet non
sint sensibiles impressiões in corpib9 dispo
sitis sicut spẽs coloris causant ymaginẽ in
speculo. sic ymaginacõ turpis figurẽ recipit
in spiritibus ⁊ facit ⁊ defert in deciso se mie
tpe talis ymaginacõis spẽs ethiopis assi
milacõez inducit ad ethiopẽ. Hec aũt dela
tio forme ỹginarie põt fieri dupliciter vno
mõ ꝙ ipam et forma moueat ⁊ deferatur ad
motũ sui subiecti. sicut si sal liqfiat in aqua
defertur ⁊ expandit̃ p aquã Alio mõ fit hec
diffusio per radicacõez ipsi9 forme ymagia
te q̃ habet vim suiipsi9 diffusiuã et cãtionẽ
aliaꝝ spetieꝝ ex seipsa sicut lux causat lum̃
qd causatũ potest ꝓducere ⁊ aliud lumen
Supponamus insuper ꝙ delacõ taliũ forma
rum per spiritus potest prouenire vsqz ad
sensus exteriores. quo casu fiet in sensibus
exterioribus talis sensatio suo modo qualis
fieret si ab extrinsecis obiectis moueretur

Hanc causam reddūt aliquí cur dormiētes
exercēt opa q̄nq3 vigilātiū. Cur etiā maniaci
et aliq̄ melācolici credūt ea videre vel sentī̄
extrīsecus que nō nisi intrīsecus certū ē fieri
Hinc euenit ut dū hō ē in tenebris et timet
putat se q̄nq3 vidē ymagines tribiles vel
audiē sonos horrēdos. queadmodū melā
colici etiā i pleno die et locis lucidis patiū
tur talia ꝑpter tenebrositatē spirituū quos
horret quodāmō ipsa aīa vel vtus ymagi
natiua. Et hic sēp tristes incedūt qꝛ causa3
tristicie sue secū ferūt. Hec est racō cur aliq̄
timēt nō timēda. cur insuspicōes mirābiles
et falsissimas cadūt. ita ut credāt se aliq̄n
q̄ri ad morte3 ul' incarceracōe3 l' spoliacōe3
et inde fugiūt nemine psequēte trepidātes
timoē vbi nō ē timor. Cognoui talem tpe
meo qui ingeniosissim9 erat et perit9 valde
in medicinā qui tandē fugit in nemora occulta
nec vltra cōparuit. Sic aliqs estimabat se
gallū et more galli cantabat Ali9 murilegū
et sb lectis mures q̄rebat. ali9 ymaginās se
hrē cornua in frōte verecūdabatur quocū
enscūq3 videbat se inspici et frōtē tegebat
Ali9 ymaginās se nōri de infectiōe lepre l'
de morbo caduco oēs hoim fugiebat et trepi
dabat aspect9 et sermoēs. ali9 ymaginās se

habere pedes ferreos calcabat validissime sup terrã. Aliꝰ ambulaẽ nõ audebat fantasians pedes suos esse vitreos Sic saluãt expositores aliq̃ qmo. nabugodonosoꝛ comedebat fenũ sicut bos ⁊ cũ feis hitabat q₂ scȝ bouẽ se eẽ fantasiabat. Sic asserũt medici qꝫ ymaginacõ facit casum. ⁊ morte͂ inducit Et hãc virtute͂ vsqȝ ad hoc eleuare voluer̃t aliquí ut p illã miãbiles impressioẽs fieret̃ in elementis ⁊ in rebus extñsecis ut qꝫ ad ỹginacõeȝ alí aiꝰ sicut r̃fert auicẽna cadat camelus. Talia sũt inũerabilia nã infinite sũt spẽs hmõi fãtasiarũ ł melãcoliaꝝ. scdȝ tradicõem medicoꝝ. quos oratius furoꝛes appellat vel insanias. deducens in hoc oẽs homines in aliquo stultos esse. Mille puellarum inquit pueꝛorum mille furoꝛes. Et in eccıastico dicitur. Stultorum infinitus est numerꝰ. Hec aũt consideratio docet q̃ꝫ saluberrimũ est assuefieł ut animꝰ noster a fantasmatibus quantum possibile est fieri. se denudet et auertat in exercitacione sua. Qd qualiter fieł habeat tetigimus alibi in tractatulo de practica theologie mistice consideratione vltima. Rursus apparet q̃ꝫ periculosum sit homini dimittere se nimis labi ⁊ ꝑfundari in ymagines vł fantasias

p̄sertim viciosas ⁊ circa pitura sepꝗꝫ labē
tia ut sūt bñfitia·hōres diuitie. Nā cū gn̄et
hitus ex actibꝫ frequentatis ⁊ habit⁹ cau
sentur. Natuāliter fit ut pondere sue india
cōis sic immutēt ymaginatiāꝫ virtutē ⁊ ex
ↄsequēti totū hōieꝫ ꝙ nccitate q̄dā trahit
homo velut brutū ut queādmod̄ fit in illis
quos pħus bestiales appellat. Sic vtiqꝫ ve
rū est ꝙ oīs ymaginacō ꝓfūdata·habꝫ suā
insaniā vel ebrietatē ⁊ q̄si demoniacā passi
onē sicut dicīt origenes. Ledit ꝗꝫ nōbiliter
seu puertit totalit̄ iudiciū rōnis ut patꝫ in
philocaptis·paiter in ambicioſ·in auaris
in inuidis·in impatiētibꝫ In quibꝫ verificat̄
illud ꝓuerbiū. Furor fit lesus sepius patiā
Ita demū ꝓuenit ut dimisso vocatiuo cau
quo venire ⁊ introire in domū dn̄i necē ē·ꝙ
nemo sibi assumit hūc honorē ſ; qui vocat̄
a deo tāꝙ aaron·aliȷ̄ p noīatiuū casū·aliȷ̄ p
genitm̄·aliȷ̄ p accusatm̄ aliȷ̄ p ablatm̄ ↄrpa
ti passionibus querāt ascēdē. Addam⁹ ad
hec ↄuersū multiformē flexū ⁊ reflexū quē
hn̄t in potēcijs ↄgnitiis ipē ymagiēs l̄ fātas
mata vl̄ spēs adiuicē ⁊ cū hitibus ⁊ passio
nibꝫ inde sequētibꝫ in potēcijs affectis. Ita
ut non sit dubiū qn̄ mirabilior varietas inde
resultet ꝙ̄ sufficerꝫ causare simplex aliqua

ymago talis vel talis vł fantasma vł passio sequēs. Qd si fuit ɔcursus ordinatus ut in virtuosis nemo dubitauerit qn̄ oriat̄ idē suauissiā ⁊ mirabil̄ armonia veluti cytharedorum multoꝝ cytharisantiū i cytharis suis. quā ipa in habitat̄ꝫ sapiētia delcātur audire. Alioqn̄ resultat horrenda ꝓrsus et amarissima tumultuacō tanq̄ maris refrangentis in se et ad cautes fluctus suos puto nō ob aliud dixisse ꝓphetā. Cor impij tanq̄ mare feruēs. Demiqꝫ sicut diximꝰ de ymaginatiua v̄tute. Ita ꝓportiōbilit̄ suo mō tradu cere possumꝰ ad potētias supiores nō orgaīzatas que sūt racō et spūs. q̄muis ad actus istaꝝ potētiaꝝ nō sequatur de p se corporis immutacō queadmod virtus ymaginatia mutat illud. Fit tn̄ ut actuata vehementer ipa rō rapiat ad se quodāmō potēt̄ā ymaginatiaꝫ ⁊ ab actu suo suspēdat eā. Sicut ipē spūs simılit̄ actuatus rapit ad se racōeꝫ et ymaginatioēꝫ ut nesciat q̄ hmōi est an in corpe vel ex̄ corpus ea que videt intelligat Rursus fit aliqn̄ redūdantia supioꝝ harū potētiaꝝ in inferiores queadmodū btitudo anime redūdat in corpus et dotabit illud

Consideracō vicesiāpma de cacordo psalterio cithā spūali et mistica ⁊ de cord eius

Assioēs kplicꝭs spūales rōnalēs
ꝛ aiales reddūt in virtuosis psal
teriū decacordū cū cātico in cithā
Spūs eni ſi quadā appropacōne
loq̄mūr psallit. racō cātat. sensus cythari
zat. videam⁹ in primis de psalteio mistico
qd ad exēplar cordis. sicut ꝛ cytharā ars
ipa fabricauit Noiem⁹ ğ corpus seu lignū
nrī psalterij vim affectiuā supiorez in q̄ tot
corde sonabiles extēse sūt. quot sunt veita
tis assertiones. ut q deus pr̄ nr̄ est. q deus
in celis est q de⁹ iust⁹ iudex ē ꝛ ita de ēliqs
q̄si digito aliq̄ studiose meditacōnis ꝫ ne
q̄d nimis spūs habꝫ plectꝝ discrecōis quo
tēdit ꝛ remittit cordas sētentiose veritatis
Rursus corde tales debito modeāmiē tēse ꝛ
paisse rēddūt sonos vaios scdm uarietatē
passionum. Jta ut amor q̄ est gnal ꝛ radi
calis passio. stabiliat ꝓ tenore. Porro decē
reliq passioēs efficiunt decē sonos alios pri
cipales De sonis eni lateālib ꝛ appēdicns
nō est numer⁹. sicut nec de hmōi passioibꝫ
Cōstituam⁹ si placꝫ ꝓ maūductiōe exēpla
ri psalteriū aliqd decē cordaꝝ ꝛ decē oionis
dnīce sentencijs sicut ex decē preceptis iux
ṽgīnacōnē augustini vel ex alijs scripture
locis fabulari poterāt Primā cordā suim⁹

ex hoc noie pater. Et hec appellatur p̄rnalis
adoptio. scd'a z i hoc noie noster. q̄ appellat̄
f̄rnalis assotiatio. h̄emus tertiā cū dicit̄. in
cel̄. hec est dei exaltatio. Habem⁹ alias sep
tem. iux̄ septē peticōes. q̄ sūt. dīni nominis
sc̄ificatio. Sanctificet̄ nomē tuū. dei dn̄atio
Adueniat regnū tuū. volūtatū dīne a huā
ne vnitio. fiat volūtas. t. sicut in. c. a i terra
ꝓpria defectio. panē nr̄m co.. da. no. ho. debi
toꝝ multiplicacō. dimitte. no. de. n. Tēpta
tionū inuasio. Et ne nos indu. intēp. Mali
ext̄mi notatio. Sed libera nos a malo. pcute
cordā p̄mā digito studiose a attente medi
tacōis. illa reddet sonitū amoris dei. pcute
cordā secundā illa reddet sonū amois ꝓxi.
pcute cordā tertiā illa reddet ꝯstātiā auda
tie. pcute cordā quartā illa reddet sonū zeli
et ire in ꝓphanātes dei nomē. pcute cordā
qn̄tā illa reddet sonū sc̄ē spei. Porro corda
sexta dū tāgit̄ sonat delcātiōez atqz letitiā
Corda septia desideriū a ꝑsecucōnē. Octaua
dolorē et odiū. Nona fugā a horrorē. Decia
tiorē a de suis viribz fidētibz despeācōez. Po
tuerat hoc latiori sermone deduci oñdendo
ꝙ etiā corda pria q̄ est p̄rnal̄ adoptio si tā
gat̄ sapiēt̄ digito sc̄ē meditacōis apte red
dit sonū quēlibz v̂tuose a spūal̄ affectiois

Preueniūt quippe iudiciū racōis qd opte ret subsequi· turbāt· ligant· atqȝ tirānizant dominiū rōnis. Ita ut nimis sentiat homo illā sētēciā. Corpus qd corrūpitur aggrauat animā. Et illud iugum graue sup filios ade Demiqȝ multi phoꝝ expiētia a rōne cōuicti ꝯfessi sunt hanc corrupcōnē licet ad vnam causam nequaqꝫ puenerit Tandē ex hȳs radicibȝ que multiplicius extēdi poterāt nccitas oritur recreacōnis humane per me diatorē xp̄m deū et hoīez· Alioqn̄ finis huā ne creacōnis in nihilū corruisset ꝑ tō spē qꝫ nō ad gloriā sue viuificacōnis ⁊ fruicōis ſʒ ad penā eterne dānacōis tota deuenisset qd sapientie diuine sueqȝ potētie et bonita ti· neqȝ decens neqȝ racōnabile est ascribē Deus quippe et natuā nihil faciūt frustra Hic ortum habuit illa exclamacō ꝓphetica Nūquid enī vane ꝯstituisti oēs filios homi nū dās intelligi qꝫ nequaqꝫ. Notentur tn̄ pro hȳs que dictat sequens consideracō.

Consideracō nona qꝫ in statu innocētie fuissent aīales passiones honeste et bo ne vbi etiā oñditur qn̄ sunt bone et qn̄ non in statu culpe.

Assiones aiales pro statu nature
institute fuissent pulcherrime Hu
ius ratio est quia nulla p̄uenisset
iudiciũ rationis sed ad obsequiũ
et nutũ eius vel surrexisset vel q̄euisset. Sic
in cristo neq3 dolorẽ neq3 cõcupiscẽtiã neq3
desideriũ. neq3 spem aut metũ inuenire eãt
aut aliam passionis cuiuscũq3 similitudinẽ
nisi subsequẽter ad imperiũ et dictamẽ ra
tiois. Porro quilibet homo quãto amplius
profecerit in virtutibus moralib9 atq3 gra
tuitis tanto reformabitur ordo iste in eo ut
passiones non preueniãt aut obruãt iudi
ciũ racõis sed potius ad eius iussionẽ mode
rentur. Hinc ortũ est diuinũ illud aristotil'
verbũ. q̄ in virtuoso oia cõsonant rationi
Si tamẽ in hoibus est inueniẽ talem prius
q̄ corpus mortale hoc et corruptibile indu
erit icorruptibilitatẽ et immortalitatẽ et ab
sorpta fuerit mors in victoria. Sic fortassis e
leuarẽ naturã huãnã voluerũt ipi stoyci dũ
dixerũt q̄ virtutes sũt impassibilitates nõ
vtiq3 q̄ v̄tuosi nl sentirẽt aut paterent̄ ali
oqn lapidib9 eẽnt pares ʒ q̄ passioẽ3 quã
lib3 p̄ueit v̄tuosus nec surripit aliq velut ef
frenis atq3 tyrãnisans rõe3 S3 stat9 tal' ut
eq̄ facilit̄ acq̄rẽt q̄ pulchre et cito describit

Epicurei aūt q natura humanā in bestialē
detorqbāt nec aliqd porro meliꝰ aut dimiꝰ
ponebāt in hoīe. dixerūt ɔsequēter passioēs
oēs esse pulchras et optimas. Ita enim de
bestijs iā dixiꝰ Ceterū aristoteles q̄si mediū
iter pgens negauit passiones oēs bonas
esse q multe puemūt et impediunt racōem
negauit nihilominꝰ oēs iudicandas esse
malas et turpes. eas videlicz q̄ rōe regerēt
Puto q ex istis facile est elicē regulā gnā
lē de morali bonitate. vel malicia passionū
Dū enī passiones regi debēt rōe nec regunt
ille tūc iudicāde sūt aut criminalit aut venia
liter male. Nā sensualitas in hoīe pticipat de
volūtario in hoc q ordinata ē audire rōem
quā dū rennuit audire peccat et turpis est
Bruta vero nullā cū hoc mō hñt cū rōe colli
gātiā nec ordinata est eorū brutalitas ob
tpare rōi ɔiūcte quā non habent. Sz oritur
difficultas de pueris et fatuis non hñtibꝰ
vsū rōnis pmitꝰ institute. in tātū sūt sui mo
tus illi passionales turpes nō hñtes modū
speciē l ordinē qualem huāne natuē postu
lassz integritas. ita ut verū sit iuxā hāc ɔsidera
cōnez q neō viuēs est sine pccō sup terraz
etiā infans viniꝰ diei Solus xps post pccm
pmi hoīs sicut habuit innocētiā originalez

sic in solo regno aie sue seruata est iugit ab instanti sue conceptois talis obedientia sesua litatis ad rone qle pmaria nature istitucio in hoie plantauerat. Et tale neqz in virgine maria neqz in ioha. baptista du infantes essent inuenire erat. quauis hec destitutio nature neqq imputaret tunc roi ad culpa actuale vel morlem vel venale apud eos sicut nec apd nos du infantes sum9 et du no habet ratio liber vsu suu absqz oi pcedenti culpa actualiter nra. Secus vbi culpa nra in causa est. nlomi9 eent hic attedenda multa circa odicoez stat9 inocetie et circa liberdnium qd habuissz ro p oi tpe sup sesualitate ta in pueritia qz i senio ta motib9 potetiarz naliu cui9moi sut nutritia et vegetatia et gnatia qz sesitiarz sic sut ymaginatiua et fantastica et exteriores quuqz potetie de qbz no est hic dicendu p singula Sicut nec qle dnium in istis oprehesores fuerint habituri

Consideraco decia de duplici origie passionu aialiu q scz e exteri9 sesibile et interi

Assionu aialiu or ratio vel spus generalis origo duplex inuenit Prouemut eni frequeter ex sesibilib9 exteriorib9 agetibus in ipos sesus ut in visu auditu gustu tactu et olfcu

Et hic modus in hoie est velut ab inferiori
Prouenıūt nihilomin⁹ velut a supiori dū
spirit⁹ rōnalis actuatus hac vel illa ɔgnicōe
ex ɔsequēti volicōe vel nolitioē impat mē
bris inferioribus mouens ea queādmodū
xp̄s horribilē mortis apphēsionē immisit a
rōe in sēsualitatē. Talis enī colligacō ɔiun
git portionē sensualē ad portionē rōnalem
sic ꝙ vicissim actus vni⁹ redūdat in alterā
Quāuis in nō virtuosis tract⁹ sēsualitatis
sit fortior et ita fortior ꝙ nō est in ptāte rōis
non tāgi irruētib⁹ p̄mis passionū motibꝫ
licꝫ sub ea sit ille appetit⁹ ⁊ dn̄etur eius tali
ter ꝙ nequit ab inuita rōe ɔsensū extorqre
Secus in pfecte virtuosꝭ. secus in beatis. sec⁹
in xp̄o. secus p̄terea in statu p̄malo. de quo
ꝓbabile est sētire ꝙ nūꝗ̄ nisi desup impan
te racōe potuissꝫ qd cūqꝫ sensibile forinsecus
agē i sens⁹ Alioqñ vix haberi pōt exit⁹ qñ
necc̄e sit ɔcedere deceptōes ⁊ errores potuisse
ɔtingere ꝓ illo statu ⁊ passioēs de necc̄itate
p̄uenisse rōnem. Expediant autē se leuiter
qui sentiūt ut diximus sane modo nūc apud
naturam destitutā ɔtrario quādo necesse ē
ut oīs nostra cognitio incipiat a sensu deor
sum. Tūc autē desursum semp descendit.

Consideracõ vndecia cõcordãs stoycos cũ paripatheticis in posicõe passionum in spiritu interiori racõnali.

Passiones suas suo modo dicẽdus est habẽ spũs nr̃ racõnalis Sicut et rõ seu volũtas. ꝓsupponẽda sũt hic oia que de distinctioẽ spũs et rõis ꝛ sẽsualitatis tradiderũt doctoẽs sacri non discrepãtes i hoc a phis eleuatis. de q̃bus i alio loco tractauim⁹ dũ sciãm de theologia mistica vtraqꝫ declarareẽ tam speculatiue ꝙ practice conati sum⁹. Et qñtũ patitur pñs breuitas dicim⁹ iuxta iã nota ꝙ sic ad ↄgnicõeꝫ sensualẽ natus est sequi quidam motus ad ꝓsecucõeꝫ vł fugã dũ apphendi tur aliq̃d vel tanꝙ cõueniẽs ł discõueniẽs Sic suo mõ nata ẽ sequi quedã affectio longe tamẽ purior ad ↄgnicõeꝫ spũs i luie pure intelligẽtie a fantasmatib⁹ denudate dũ se ad lum̃ eternũ desup ↄuertit q̃si ad speculũ quoddã eternitatis ꝛ ad mõtes eternos a quibus mirãbiliter illuiat deus. voluntas similiter dum insequitur ↄgnicõeꝫ rationis quasi mediam inter lumen spiritus ꝛ ↄgnitionem sensus habet in se motus passionales suo modo. qui tamen non alterant. per se ꝛ immediate corpus quia nec sũt orgão

mediāte corporeo quemadmodū passioēs sensuales oriunt̄ quaꝝ affect⁹ varij sunt in corpore ut ad leticiā sequit̄ dilatacō cordis ad tristiciā ↄstrictio. ad iram supcalefactio ad timorem frigefactio. ⁊ ita de reliqs. vn̄ cor in gaudio paulati dilatat̄. ⁊ maxie ad interiora ꝓpter qd moueri dr a medicis ver sus pectus. Jn tristicia vero paulati ecōtra scȝ ad interiora ⁊ maxime versus deorsū. Jn ira vero subito versus pect⁹. Jn timore vero mouetur ad oppositū subito. Jn verecūdia subito ad utꝛ qȝ. Jn angustia vero paulati Et ita nō ponūt medici nisi sex passioēs. iux sex modos alterandi cor ipm. Aiaduertat aūt studiosus diligēter hāc de passioibus distinctionē. qm̄ multa videt̄ int̄ sapientes vaietas. de mō ponēdi ł negādi passiones nisi ↄcordarȝ eos ista cōsideracō siue distin ctio. Posuerūt stoyci. passiones nō cadere in sapientem ꝑut ꝑsp improbat ex sacris lr̄is Aristoteles simlit̄ eis p rōnes ab expi encia sumptas. ↄtradicit. Sed intelligam⁹ q̄ d in re sētiūt. ⁊ eos statim ↄuenie videbi mus. Concedūt stoyci gaudiū sapiēti. leti ciam tollūt tā q̄ꝫ vanū aliqd et ludicꝛ nec seuerū Concedūt ⁊ sapienti amorem v̄tutū ⁊ odiū vitioꝝ ⁊ spem bonā. Et fugā vel hor-

roré in honestatis. Alioqñ nullũ in sapiēte pl⁹ q̄ꝑ i lapide virtutis locũ linquũt. Negãt tamē in sapiēte timorē. misericordiã. dilcō nem. irã. tanq̄ꝑ egritudines ⁊ morbos aĩmi pestiferos sicut noiat cicero i de tusculanis Sic sētire visus est boeti⁹ dũ has quatuor passioēs abitiendas i inquisicōe veritatis mente iubet. Tu quoq; si vis luie claro. cer nere verũ. tramite recto. carpe callē. gaudia pelle. pelle timorē. nec dolor assit. Spemq; fu gato. nubila mens est vinctaq; frenis. hec vbi regnãt. Quis tamē existimauerit boetiũ vel alterũ sapientē negauisse qñ plures et varij sint aiarum nostrarũ ad virtutes ⁊ ad vitia spũales affectus. Ecce q̄ꝑ dr̃a negacōis ⁊ cōcessiois passionũ inter pħos magis ex noie q̄ꝑ ex re pendere videt. Cũ vero sit ꝯside racō nr̃a q̄ꝑ passioēs suas suo mō dicend⁹ ē hrē spūs rōnalis. Silir et rō seu voluntas ꝑportiōbilir ad appetitũ sensitim drnr tam

Consideratio duodecima quomō noia passionũ sēsus trãsferũtur ad passiones mentis et spūs. Et de differētia earũ

Assiōes spũales magis attenden de sunt aie ad deuocōnem vocate quam sensuales ut illas adipisci et etiã scd̄m eas affici mereatur

Si eni deuocō est sicut est eleuatō mentis i
deū per piū et huilem affectū utiqꝫ iā affcūs
ille nō est intelligēdus eē solum sēsualis q̄
frequēter non est in nrā ptāte nec respiciat
iustū ut iustū est. nec est solius voluntatis
insequentis ꝯgnicōnē. porcōnis inferioris
ipi⁹ racōis aspiciētis fantasmata licꝫ ab sqꝫ
fātasmate nō sit. qm̄ hoc nōdū ē pfectoꝝ q̄
ꝑ ꝯsuetudine excitacōis hn̄t sēsus spūales
insitos in apice supioris porcōis ipi⁹ rōis. q̄
porcō legibus eternis innitit̄ in luīe pure
intelligētie impmit̄ te loco ꝛ tempi. Et quo
niā noīm grādis est sepe penuria. quoꝝ ni
bilominꝰ institucō liberā est. Trāsferamus
deinceps noīa passionū aīaliū. de qb⁹ phi
tractauerūt ad affectiōēs hmōi spūales q̄
les habꝫ aīa dū ꝯtēplans deū amat ipsū ut
totū amabilē. ꝯcupiscit ipm ut totū desiderā
bilē fruitur ꝛ quietatur ꝛ delectat̄ in eo ut
in toto bono utrūqꝫ iam adepta. Odit vero
quicquid ab hoc toto amabili. toto desiderā
bili. toto delectabili. sepaē pōt. Hic illud sibi
vehemētissimū odiū ad pccā. horror ꝛ abho
miātio. ꝛ fuga ꝛ detestacō si videant̄ instaē
Dolor aūt acerbissim⁹ et inqetudo molesti
ua. si forsā affuerit. Hinc pterea spes ingēs
dū ꝯsiderat magnificētissimā ꝛ munificētissiāꝫ

dei liberalitatē repromittē eterna audatia rursus magnanimis in aggrediēdo grādia pꝓpter deum zelus quoqꝫ diuini cultus et honoris. desperacō autē in viribus ꝓpriis vel de viribus ꝓpriis. ut ex ꝯsideracōe tantoꝝ discriminū et diuinoꝝ iudicioꝝ inscrutabiliū metus ingens. Ecce habemꝰ i spū passioēs vndecim pñcipales amorē. ꝯcupiam. delectionē. odiū. fugā. tristitiā. spem. desperacō ez audatiā. metū. irā. vel zelū. Et ut ad vnū dicamꝰ et drām ꝓpriā assignemꝰ. passiones aiales ut tales sūt versant circa rationem ꝯmodi vel incōmodi. Spūales vero ad rōez solius iusti vel iniusti respitiunt

Consideracō tertiadecia in q̄ p figurā ondit quō passioēs causate ex cōsideracōe diuinoꝝ iuditioꝝ sint iugit cō

Assioēs spūales templande habentes originē ex ꝯsideratione pura et lucida iuditioꝝ diuinorū quo ad bonos et reprobos habēde sūt iugit apud deuotos tanq̄ centꝝ aliqd vel cardo vel axis vel sydus immobile iter volubiles alias qualescūqꝫ et vnde cūqꝫ sur rexerit passiones. Puto q̄ passioēs hmōi spūales habuerat q̄ dixit. Dn̄e an̄ te oē desiderium meū. Et rursus. Oculi mei sēp ad dn̄m

Pro cuiꝰ intellectu placeat vtī manuductōe
grossa figurali. Cōstituamꝰ nauī in medio
mari ordinemꝰ eam. ⁊ armemꝰ. tā hoīb; ꝙ
instrumētis oībus reqsitis. sit in medio na
uis. malus erectꝰ. portās velū expansū. ad
vētoꝝ susceptōez. sit in sūmitate mali rector
nauis ita collocatus ꝙ pōt quaq̄ versū. sur
sū ⁊ deorsū. dextrorsū. ⁊ sinistrorsum. ante et
retro ꝓspicē sibi de oībus. ita ut neq; fluctu
osē elacōes maris. neq; caligiēs nebulose
neq; vndaꝝ asꝑsioēs. neq; extēsioēs. neq;
distēsiones veli. ꝑ varietate ventoꝝ. neq;
ꝯcursus ⁊ occursus nautaꝝ seu remigātiū
seu nauī regētiū. valeat obstaē. quominꝰ
inspiciat oīa. q̄ vidēda decreuerit. Talis rec
tor qsi feratur nūc hac. nūc illac. ꝑ hāc na
tū. si circūsonātes etiā varias mutacōes ꝓ
dcās ꝑpeti cōpellit. nlominꝰ liberꝝ semp h;
ꝓspectū ad immobilez celi plagā quā polū
noiamꝰ. Detorquet insup oculos si et dum
placuerit ꝑ oēz circūquaq; in infimis regio
nē. Existima talē debere eē spm̄ in nauicula
corporis q̄lis tibi descriptꝰ est rector nauis
Ascēdat ipē oportz arcē seu speculā synderis
quā appellauit mistice ꝓpha. montem dn̄i
paulus celū terciū. Johes eē in spū. ꝓspici
at ex illa specula tanquā ex sūmitate mali

stabilē celi axem q̄ deus est. qui scꝫ stabilis manens dat cūcta moueri. videbis ꝙ spūs iste poterit ānotare ventos passionū variarū tanꝙ ex duodecim ptibus ꝗ plagis du centiū originē A deo. a bono angelo. a malo a celo. ab innata cōplexione. ab actōe q̄lita tū p̄maꝝ. ab actione q̄litatū scdaꝝ. ab yma ginatia virtute. a spū. a ratōe. ab habitib9 acquisitis vel innatis. Tandē a varia ꝯbia tiōe seu ꝯfiguratōe causaꝝ p̄dcāꝝ. sup q̄bꝫ oibus cōsiderād aliq̄d estimam9 p singula

Consideratio quartadecīa ꝙ passiones spirituales causantur a deo mediate et immediate.

Assiones spūales originari a deo tam mediate ꝙ̄ immediate faten dum est. Si omnis sapientia a do mino deo est. et sapientia dicitur a sapoē scdm nomē suū. Si preterea gratiā virtutes et dona infundi supnaturaliter a deo nemo fidelis ambigit. Si rursus virtus sacramentoꝝ attingit saltim ministerialit̄ in spiritum. Si demiqꝫ multi sint tractus dei amorosi quales orabat aīa sancta ī cāticis Trahe me inquit post te curem9 in odorē vngentoꝝ tuoꝝ. Et hec oia atqꝫ silia cū sint passioēs ipi9 spūs l̄ causent eas q̄d supest

nisi ut fateamur deū agē passioēs in spiritū usqꝫ adeo qꝫ iubilet et exultet spūs in deo salutari suo Ampli⁹ si naturā quoqꝫ sensuū spiritualiū ꝓspiciam⁹. q̄ suā hn̄t similitudi nē ad sēs⁹ corpales. Inueniem⁹ qꝫ deus est ipi auditui spūali armonia sonorissiā. ⁊ ipi visui lux splēdidissiā. ⁊ ipi gustui sapor dul cissim⁹. ⁊ ipsi olfactui odor suauissim⁹. ⁊ ip si tactui āplex⁹ iocūdissim⁹. Porro sel' lo cutus est de⁹ p scripturā suā sacrā. q̄ q̄uis ⁊ idipsū non repetat semp per singulos ut dicit iob Repetit tam̄ apperiendo sēsum ut intelligātur hmōi scripturē Repetit qꝫ idu cēdo mētē v̄tute ex alto Repetit inclināndo. in spirādo. allitiēdo. illuīando. stabiliēdo ut nō solū intelligātur. ꝫ impleātur ⁊ ament Puto sic affici postulabat q̄ dixit. Concupi uit aīa mea de. ius. tu. in oī tpe. Cui⁹ rationē vnā reddit. Quia testiōnia inq̄t tua medita tio mea est. ⁊ cōsiliū meū iustificacōes tue Bonū certe. securūqꝫ ↄsilium. iustificacōes dn̄i quas scriptuā sac̄ tradit. qd ↄsilium q̄ deserit. volens inniti ꝓprie vel aliene prudē tie huāne. volēs preterea seq̄ desideria cord sui ⁊ ire in adinuencōibꝫ suis ut tādē ⁊ fal latur inter tot varietates affectuū videlicꝫ orientium necesse est. prout infra docebitur

Consideratio quintadecima q̄ passioēs spūales quā̄q; causant̄ a bono angelo Et de modo causādi

Assioēs spūales ab āgelo dei bono frequēter immitti credendum est. Nolo quisq̄ expectet ut nunc ptractem⁹ studiose modos q̄bus angelicus spūs copulari potest ad huānū illustrādo ip̄m. afficiendo. mouēdo. et docēdo Perscrutacōe quippe ꝯquisitō fit a doctoib⁹ scribentibus sup secūd sentētiaꝝ. Fatemur itaq; q̄ angel⁹ nō illabitur in sp̄m nostrū q̄m hoc ip̄m soli⁹ dei ꝓpriū est qui ita sp̄m nr̄m sol⁹ potest dnānt possidere. fortit̄ atq; suauit̄ ut sepe motōni atq; viuificatiōi spūs noster obediat vltro. Et sic vltro tamē. ut non habeat phas obmiti. Et hūc ingressum dei dnātiuū noiam⁹ illapsum. Sūt nlom⁹ alii modi quibus angelus bonus agit in spiritum nostꝝ. Vnus est p applicacōnem immediatā sue substātie a virtutis ad sp̄m Non quidē naturali ordine pro statu pn̄tis miseric. sed dispēsatione supnāli. Fcā autē applicacōe tli. cū angel⁹ sit sbstātia luiosissima. virtuosissiā ac benignissiā q̄s negauerit quī alliciat a quodmō trahat spūs nr̄ ab hmōi luiosa a benig a suaue olenti virtute

tanq̄ꝑ si ferrū trahat̃ a magnete vel appeti
tus ab obiecto placidissīo ⁊ ↄuemētissimo
moueatur· presertī si fuerit spūs noster pu
rus· castus· integer· et sanus· sine discrasia
febrili corrupcōis viciose· sine interposicōe
sordidarū cogitacōnū cū desiderijs turpibꝫ
et fedis· Porro sicut ymaginati sunt phan
tes ꝙ actioēs celi corporei p oēꝫ orbē stella
rū ⁊ planetarum ⁊ p oia zodiaci signa for
māt corpꝰ huānū īfluūtqꝫ ⁊ imp̄mūt ī ipsū
ↄ cathena cōe q̄dam indissolubili· Proporti
onali similitudīe dicē possuꝰ ꝙ ex dispēsacō
ne dei ḡtuita· quelibet celestis yerarchia· a
sūmo usqꝫ deorsum per oēꝫ iūcturā spūalem
influere habꝫ in huānū spm̄· quilibꝫ āgelꝰ
suo mō mediate ł immediate· Sic seraphī
inflammat· cherubī illustrat· troni stabili
unt· Et hoc scd̄m tres vires aīe affectiuā· s.
intellectiuā ⁊ executiuā· Et scd̄m tres eius
portiones supiorē· inferiorē ⁊ infimā sēsualē
vn̄ ⁊ approp̄aciꝰ p̄a ierarchia mouere dr
porcōeꝫ supiorē aīe q̄ rēspicit p̄ma pn̄cipia·
secūda portionē inferiorē q̄ respicit ↄclusio
nes gn̄ales· Et tercia portioneꝫ sēsualem q̄
ad singularia magis dilabitur Quisquis p̄
terea studiose recogitauerit ea q̄ tangere
supficialiter intēdimꝰ de cauſ natuālibus

passionū aīalium per quas dispoitur vel in dispoūtur spūs ad passiones spūales. aīad uertat quātū dnium habeat bonus angel9 ad inducēdū saltim dispositiē hos vel illos spūales affectus disponēdo vł immutando sensus corpales tā interiores q̄ꝫ exteriores qui sūt organice potētie. et hoc varijs mois & pene infinitis. iux variacōnē applicacōnū multiplitiū hui9 vel illius cause corporalis Verū de hijs non est hic dicēdū p singula

Cōsideācio sextadecima quomodo mal9 āgel9 causat passioēs spūales deo per

Assioēs spūales per tur mittēte bantur crebro ab immissionibus per angelos malos factis possunt quīdam angeli mali quātum dei prouidentia permiserit agere similia multa ad angelos bonos tam ob subtilitatem vigoremq3 substantie sue q̄ꝫ ob perspicuitatē naturalis ingenij. q̄ꝫ propter expientiarum diuturnitatem nunc in naturalibus actionibus sursum et deorsum in celo et in terra Nunc in opacōnibus mīaculosis angeloꝝ et oīm spirituū beatorum q̄uis errent frequenter. Excecat eos malitia amēs. supbia furiens. sine lege et ordīe liuor insaniens Excecat eos iustum dei iuditiū illudens eis

Sic rursus in alia q̄libꝫ ꝯuis nō eq̄ facilita
te repies ut fit son⁹ tuus multiplicat⁹ sup
numerꝝ. Ex q̄ ꝯsonātia fit ꝙ cadūt ⁊ recedūt
maligni spūs vitiorꝝ. tanꝙ cytharizāte da
uid desinebat neꝙ spūs exagitare saul Ita
ut cuilibꝫ decē sonorꝝ pncipaliū possit aptari
vna ex trāsgressioibꝫ decē p̄ceptorꝝ. Addam⁹
ad hoc ꝙ dū meditacio nrā fert sup huiōi
cordas sētentiose veritatis. ⁊ ad reddēdū so
noritatē religiose affectiois seu passiois fit
hoc aliqn̄ p rōes suptas ex etnis ⁊ ex p̄mis
sapiētie pncipijs. Et tūc reddit son⁹ i psal
terio tanꝙ de supius Fit hoc aliqn̄ p rōnes
suptas ex affectibꝫ ⁊ sēsualibꝫ expiēcijs et
ita resultat son⁹ i cythara tāꝙ ex infimis
Fit hoc aliqn̄ p racōes suptas ex deductioē
ꝯclusionū p pncipia p̄ma ł p racōcinacōez
ab effectibꝫ ad causas suas suptam. Et ita
reddit cāticū iocūdū velut in gutture et fau
cibus rōis Sic psallim⁹ spū ⁊ mēte cātātes
in cordib⁹ nr̄is cātica dn̄i Sic cytharizam⁹
mortificatis quodāmō ⁊ p disciplīaꝫ desic
catis Alioqn̄ nō eēt psalteriū iocūdū cū cy
thara Sic optabat psallē canē ⁊ cythaiza
re qui dicebat Exurge psalteriū ⁊ cythara
Exurgā diluculo. Sꝫ quid precor ē exurgē
diluculo. Puto ꝙ ē ad p̄mos gr̄e ꝯtēplatie

radios splendētes p aie regionem ꝓtinus erūpe ⁊ velut ex sentētia dicē. Bonum est ↄfitei dño ⁊ psal. noi tuo altissime misticis modis dictis. Ad ānūtiandū mane ꝓspitatis miām tuā Et veritatē tuā p noctē aduersitatis. In decacordo psal. cū cātico i cythara

Cōsideracō vicesiāscda quō ser. passiōl sit vtil ⁊ quō ñ ⁊ quō discrecō qñ3 pmit tit passioēs tam vicōsas ꝙ laudabiles.

Assiōles s̄moēs assumi pñt ut īducāt hoīes ad virtutē. vitate tñ ⁊ discrecōe sēp obs̄uata. Laudat aristoteles in rethoricis illa iudicia apd̄ que ꝓhibent dici sermones passiōles ⁊ vbi veritas nuda ꝓponi iubet. Rōe id quidē. si nulla ex pte iudex querētur aliūde diuerti a tramite recto iustitie. quēadmod̄ si nullos vnꝙ fieri ↄtigere3 palogismos. ars de sophisticis ⁊ elēchis frustra eēt. S3 cū psuasioēs passiōles quotidie fiei cernam9 adūsus veritatē tā p nosipōs i quib3 hitant hmōi passioēs ex corruptela pcci ꝙ p alios. Quis ꝓhibueit sicut arguit aug9. q̄rto de doc. xp̄iañ. q̄s iꝙ ꝓhibueit eloquētiā seu psuasioē3 ethicā īducī licē ꝓ defensioē vitatis ⁊ ꝓ sua i cordib9 hūais plātacōe ut libet et obediet audiat veitas adūsus palliatā ⁊ fucatā sitatē

Addim⁹ in ɔsideracōe· q̄ veitas tamē a dis
cretio semp obseruet. Male eni p veitatē
certaret falsitas. Qm̄ nō fiūt mala ut bona
eueniāt. Silit nec asserēda falsa sūt ut veri
tas cōfirmet· Proinde si monē q̄sieris aliq̄z
p sermoēs passiōles nō obfuata discrecōe
Nihiloi⁹ magis effeceris q̄ⁿ si equū velocē
stimulares ad currēdū. Sicut eni discretio
sine affectō e passiōli iacz· sic affectō sine dis
cretiōe p̄cipitat. Qua ire placeat attēdere
q̄s idustrias obseruat discrecō· discrecō p
mittit passioēs aliq̄s vicōsas succrescē dū
virtutib⁹ curā impendit· Docet quippe eam
euāgelica pabola d nō extirpādis p oī tpe
zizaniis ne sil' eradicetur a triticū· Raro eni
vel nūq̄ⁿ germiat triticū in nob v̄tutis sine
zizaniis a paleis alicui⁹ vanitatis· p̄sertim
cū p̄mū ncce sit eē illud qd aiale est scdm
aplūm· deinde illud qd spūale. viderint g
q̄ⁿ indiscrete se habeāt eruditoēs pueroꝝ l'
alioꝝ aialiū hoim qui paꝝ drūt in morib⁹
a pueris si protin⁹ eos q̄sierit exuere ab oi
passiōe vitiosa· eos velut ad spūualē sene
ctutē sbito pueħere ɔtēderint. Si demū sine
ordie et tpe zel⁹ eoꝝ nō scdꝫ sciam in placa
bili feruoē ymo furoē passiōeꝫ oēꝫ pseq̄ mo
liat· Ampli⁹ vero pmittit discrecō passiōes

aliquas germinare vel crescere. non quia
placeāt aut pulchre sint. sed ne deteriores
inualescāt passiones. sicut retunditur cla
uꝰ clauo. Et dolor est medicina doloris. Sic
enim respectus huāne laudis vel timor in
famie vincit aliqñ turpiores adulteriorum
et stuprorum et rapinarū aut alioꝝ hmōi
flagicōrum opacōnes Sic tolerabilius est
permittere diuisionem odiosam fieri inter
quasdā personas ꝙ impudico se amore cō
maculent. Sic ad felicē reipublice ministra
tionem inducūtur ipsi principes aliqñ p fa
me repromissionem Sic ad litteras cognos
cēdas prodest pueris emulacō quedā licet
vicōsa ut socios exupent. Rursus discrecō
sicut pmittat passiones aliqs vitupabiles.
sic aliqs laudabiles pſertim feruidas a sb
limes qñ cessat inducē si in deteriorē exitum
eas versum iri cognouerit utputa si parere
sibi. si frenum suum pati postea recusarēt
Non enim presentia tantūmodo spectare sa
tis habet discrecō sed rerū exitus pruden
ter ipsa metitur. Nihil quidem sublimius
sed nihil periculosius et temptacōnibꝫ ma
gis expositum ꝙ ambulare per viam affe
ctionis amorose dū vehementiā in se habꝫ
sic amor uti. 3. d. t. vehemētissiā est passionū

Postremo placz ipsi discrecōi sobria mēs
q modesta si tñ sollicita est ābulaē cum de
o suo p viā mādatoꝝ suoꝝ q hoc via regia
a prīb; trita. tanq̄ si iumentū sit apud deū
tanq̄ preterea sit asina quā agitat ihūs i
ihrlm̄ pl⁹ inq̄ placet tal' q̄dā rudis mens
q arida terra sine aqua. q̄ si reiecto freno
discrecōnis q̄reret ductu ꝓpoꝝ affectuū in
mīābilib; supra se p p̄rupta mōtiū cōtēpla
cōnis p alta q sublimis sapiētie p desideria
flāmātia. quib; accēdit. felicit' quidē si dis
crecōni sēp inheserit saluare se in monte et
illic despectis ymis iubilare deo i decacordo
psalterio cū cātico in cythara q cū ꝓpheta
Abacuc dicere ex sētētia. Sup excelsa mea
deducet me victoꝛ in psalmis canentem.

Explicit tractatus notabil' de passioni
bus aīe. Edit⁹ a mḡro Johāne Gerson
Cācellario parisiensi necnō professore
sacre theologie eximio.

de male rñdendo caueant. Malos rumores fugiant vnde in domo malũ oriri possit seu discordia etiam reportaẽ vitent. Missi cito reuertantur. Mercedem suam in superbia vestium non expendant. Jta viuant in humilitate ut labor eorũ sit eis in remissionez peccatorꝝ suorum. Ad mercatores

Egula mercatorum est. ut non die dominica mercentur nec periurent ab iniusto sibi caueant lucro nec ad diẽ vẽdant vel carius propter dilacõnem ut debitum suum tempore promisso soluant. Nec scientes mentiantur. Equam stateram habeant equa pondera et equam mensuram Ad

Egula tabernatorum tabernatores est. ne permittant ludere ad taxillos in tabula sua neqꝫ i taberna sua deum blasphemare non permittant nec meretrices recipiant de nocte plenam mensuram dent omnibus. vinum cũ aqua ad vendendum non misceant nec aliqua pocula vel fercula aliquo modo ad vendendum defraudent

Egula ad hospites est Ad hospites ꝙ malos in hospitio suo nõ pmittant vel scienter recipiant nec hospitibꝰ suis furẽtur auenam vel fenum nec sustineant ꝙ hospites scienter fornicentur i hospitio suo

Incipit tractatulus bon⁹ eiusdē de modo viuendi omniū fideliū

Egula Ad nobiles pma regula· pma q̄ spectat ad nobiles potētes ⁊ scabinos·ne paupes videlicet p potēciā suā opp̄māt ⁊ a sbditis suis opprimi pmittāt·Malos vsus i vilt suis destruāt·Causas paupm viduarꝫ ⁊ orphanorꝫ libent audiāt ⁊ cito iuste iudicēt·Munerā p iudiciō faciēdo ł festināādo aut ētardādo nō accipiāt nł a sbditis suis extorqant·

Egula ad milites tāgit Ad milites luce tertio Nemine ̄ꝯcuciatis ·ſ· ipsoā p potēciā indebite·Nemini calūniā faciatis in reb₃ quā p miliciā facē possetis·Et ꝯtēti estote de stipēdijs vr̄is ⁊ ēddiutib₃ vr̄is mł tis tpib₃ accipiēdo vero ad defēdēdā patriā Math.xviij.Nō sine cā gladiū portat ⁊c̄.

Egula simpliciū quo Ad simplices ad ecc̄iaꝫ ut ieiuni ad missam veniant In missa nō loquātur nec circūspiciāt·Añ missaꝫ orāē debēt ut grāꝫ dei ēcipiāt In missa memoriā passionis xp̄i habeāt·añ euangeliū sācti ioħis nō exeāt·Sermoēs libent ⁊ diligēter audiāt·Et referre post missam grās deo satagāt· Ad Epōs ⁊ platos·

Egula epōꝝ ⁊ prelatoꝝ satis patet ad
Thiō.z.Oportet epm sine crimie eē si
cut dei dispensatorē. Et Math.xx. Qui maior
est vr̄m sit vester minister .ij.Cor.vi. horta
mur vos ⁊c̄. Est aūt offitiū epi malos corri
gē ⁊ arguē bonos ⁊ pusillaimes pacificare
Quia sic dn̄s petro i psoā cuiuslibz plati ait
Pasce oues meas Et Thess.v. ffres corripi
te inq̄etos ↄsolami pusillaimes. De istis .i.
ad Thiō.z. Predica v̄ba. insta oportuē. ar
gue. obsecra i oi patientia ⁊ doctria. Et gal
vi. Si p̄occupat⁹ fuit hō in ā quo delicto ⁊c̄
Egula clericoꝝ est hec Ad clericos
doctriaz vitā scāz famā odoriferā. Heb.
v. Sacerdotes hn̄t hostias pro delictis suis
offerre Et aug⁹. i ᵛ̄gl̄a sua. Sit vob cor vnū
⁊ aīa vna in dn̄o. p̄s. Sacerdotes tui iduāt
iustitia. Colocen.iiij. Induite vos sicut elcī
dei visceā mie ⁊ pietatis hn̄tes. Ad ṙligi.
Egula ṙligiosoꝝ est viuere in obedien
tia castitate ⁊ paupertate. Et debent de
uote orare et cōtēplari ⁊ carnē mortificare
ↄtra vitia ⁊ cōcupiscētias. vn̄ Aug⁹. in ᵛ̄gu
la mōchoꝝ In oib⁹ ⁊ sup oia ametur ⁊ ho
norificetur deus. Et hugo de sancto victore
de claustro aīe Sūme religiois ᵛ̄gula i hoc
depēdet ut prelati custodiāt subditos suos

Subditi prelatis benigne obediant. deuoti sint senes Juuenes vero laboriosi. Sit honestas in habitu. Mediocritas in victu. sint in claustro assidui et ad iniuriam tardi. non sint ciuiles sed claustrales. Sint intenti psalmis non causis. non sit rumor in claustro sed dilectio in capitulo. non lites sed confessio in choro sit sancta simplicitas et circa altare reuerentie honestas

Regula diuitum ne aliquid Ad diuites iniuste acquirant. ne propter diuitias suas pauperes vicinos suos despitiant. pauperes sustineant Operariis suis bene et cito persoluant adulatores nec adulatores in mensa recipiant. diligenter et libenter ad concordiam vicinorum suorum laborent

Regula pauperum ut diui Ad pauperes tibus libenter et fideliter seruiant nec diuitibus propter diuitias suas inuideant nec propter paupertatem adulacione vel detractione peccent nec impatienter sed gratanter paupertatem sustineant nec iniuste ditari cupiant. nec ecciam propter diuitias vitent. Nihil furti a familia suorum vicinorum nec ab aliis retineant.

Regula virginum. Non sint Ad virgines loquaces sed simplices corde et habitu ad virginitatem matris christi cogitent et eam diligant Choreas vitent. Inter iuuenes non sedeant. nec se ab eis palpari permittant. non amet aliquem

illicito amore. Adulatorēs neq; adulatrices recipiant nec audiāt. orōnes libēter dicāt Sordida verba et inhonesta fugiāt Ad

Egula viduarū ē ut ↄtinētiā viduas diligāt et in vestibꝰ huīlit se hēāt et oīo mbꝰ libēt īsistāt. hoīes suspcōs i hospicō suo nō rēcipiāt d ↄsilio ꝓborū se gubnēt et viuēt Sāctā ānā et elizabeth viduas cogitēt famīliā castā hēant. pax p vicos currant Ad

Egula nuptarū est Tbiō. nuptas hōrare supioēs. diligē maitū regē faīliā diligēt gubnaē domū et seipā; honestā et irrephēsibilē ońdere siue exhibē Ad

Egula mulierū est q̄ nō se mulieres indecēt ornatas ońdant. aures. collū guttur et caput tegant. huīliter in eccīa et vbiq; se habeāt. nec alias muliēs per sup biam suā īuuēt Ad maritos et vxoēs

Egula virorū ad uxores et ecōuerso po nit Eph. vi. viri diligite vxoēs vr̄as si cut et xp̄s dilexit eccīa; suā. vxor autē tieat virū suū. ij. Cor. z. viri cohitātes scd̄m ↄsciā; quasi infirmiori Parentū ad filios

Egula pn̄tū ad filios Eph. vi. vos pr̄es nolite ꝓuōre ad iracūdiā filios vr̄os sed educate eos in disciplina et correctio nē dei. Cor. xij. Non debent filij parentibus

thesaurizare sed parentes thesaurizare filijs

Egula filiorum ad parentes est q parẽtes honorẽt et eis in bonis obediãt. nec eis sua furent ante eos nõ respõdeãt. a maledictioib9 oino se caueant. Cũ parentibus aliqñ ad ecclesiam vadant libenter i negocijs parentũ suorum fideliter laborẽt.

Filiorum ad parentes

Egula dñorum ad suos. Eph. vi. vos dñi. eadẽ facite illis remittẽtes minas et solute dño qd iustum est et equũ seruis pstate. Sciẽtes q et vos dñm in celis habetis. Eccl. vij. Ne ledas seruũ tuũ in veritate opantẽ Seru9 sensatus sit tibi dilcus q̃si aia tua. nõ defraudes eũ libertate neq3 inopẽ derelinq̃s illũ

Dñorum ad seruos

Egula seruorũ ad dños. Colocen. tercio. Serui obedite dñis carnalibus nõ ad oculũ seruiẽtes quasi hoibus placẽtes. sed in simplicitate cordis timẽtes deũ. Sciẽtes q a dño accipietis retribucõez hereditatis prima pet. scdo. Serui subditi estote in omni timore dñis vris nõ tm bonis

Seruorum ad dños

Egula ad familiã. Ne fraudẽ dñis suis in seruiendo negligẽdo faciant. fideles sint in rebus suis custodiẽdis nihil ab eis auferãt occulte nec alios facere permittãt nũtiũ malum nõ faciãt vxori vel filijs dñi sui

Ad familiã

de male tñdendo caueant. Malos rumores fugiant vnde in domo malū oriri possit seu discordia etiam reportarē vitent. Missi cito reuertantur. Mercedem suam in superbia vestium non expendant. Ita viuant in humilitate ut labor eorū sit eis in remissionez peccatoꝝ suorum. Ad mercatores

Egula mercatorum est. ut non die dominica mercentur nec periurent ab iniusto sibi caueant lucro nec ad diē vēdant vel carius propter dilacōnem ut debitum suum tempore promisso soluant. Nec scientes mentiantur. Equam stateram habeant equa pondera et equam mensuram Ad tabernatores

Egula tabernatorum est. ne permittant ludere ad taxillos in tabula sua neqꝫ ī taberna sua deum blasphemare non permittant nec meretrices recipiant de nocte plenam mensuram dent omnibus. vinum cū aqua ad vendendum non misceant nec aliqua pocula vel fercula aliquo modo ad vendendum defraudent

Egula ad hospites est Ad hospites ꝙ malos in hospitio suo nō pmittant vel scienter recipiant nec hospitibꝰ suis furētur auenam vel fenum nec sustineant ꝙ hospites scienter fornicentur ī hospitio suo

Iustam bonam rōnabilē computacōem cū hospitibus suis faciant Ad Senes

Egula ad senes ē. In ecclia libēter taceāt. Iuuenib9 bonū exēplum pbeāt de maledicēdo siue malefatiēdo ipōs repchēdant. Turpia verba ne habeāt nec laudēt malitias coram iuuenibus. Mulierculas a bono non retrahant. Nec iuuenes laudent in supbijs suis Ad omnes

Egula ad omnes ē. ut excōicatos vitēt. nō se iebrient. paupes p posse suo sustineāt. Sacerdotes et religiosos et ecciāz vbiqz honorēt a deuote ab eis doctrinam audiāt. festa bene custodiāt decimas rite soluant. detractiōez caueant. ab adulacōne. a blasphemia. a mendatio. a periurio. ab assiduo iuramento. a turpib9 verbis. a mariē. a luxuriosis verbis se abstineant qr circūstātes et audientes ab eis inflāmant Precepta ecctie teneāt. Penitencias sibi iniūctas diligēt impleant. Alter alterum ad bonum opus inuitet a de malo repbendat dent libenter elemosinas. quia sicut aqua extiguit ignē. ita elemosina extiguit pcēm Missas. sermoēs a ofessiones libēter colāt et frequentent. Ablata ēstituant. quia nō dimittiē pcēm nisi restituatē ablatū. ut dicit

augustin9. In vespere 2. In fine vite tormē
ta inferni 2 gaudia padisi cogitent.

Egula oim pom̄c. Math. xxviij. Bapti
zantes oēs gentes In noie p̄ris et filij
2 spūs scī. ut scdm illud Johis primo. oēs
credēnt per illū ꝫ. pet. 3. In fide autē vnani
mes. In oīoe estote ꝯpaciētes fraternitatis
amatores misericordes modesti huiles nō
reddētes malum ꝓ malo ⁊c̄. Ecclīastes vltī
mo. Deū time 2 mādata eius obserua hoc
est omnis homo ⁊c̄. Vnde ad Gal. vi. Qui
hanc regulā secuti fuerint Pax super illos
et misericordia. Amen

Expliciunt regule pulchre eiusdem de
modo viuendi omnium fidelium.